

hand

Divadelní ústav

321700010741

Sean O'Casey

P L U H A H V Ě Z D Y

Tragédie o čtyřech dějstvích

Přeložila Staša Pošustová

Translation (C) Staša Pošustová 1977
c/o DILIA Praha

Veselému smíchu mé matky
na prahu hrobu

O s o b y

Jack Clitheroe /kameník/, komandant Irské občanské armády
Nora Clitheroeová, jeho žena
Petr Flynn /nádeník/, Nořin strýc
Mladý Habán /truhlář/, Clitheroeův bratranec
Bessie Burgessová /pouliční prodavačka ovoce/
Paní Goganová /uklízečka/
Mařka, její souchoťinářská dcera
Fluther Good /tesař/
Poručík Langan /státní úředník/ od Irských dobrovolníků
Kapitán Brennan /řezník drubežář/ z Irské občanské armády
Desátník Stoddart, z Wiltshirského pluku
Seržant Tinley
Rosie Redmondová, dcera ulice
Barman
Žena
Postava za oknem

M í s t o :

1. dějství - pokoj bytu Clitheroeových v dublinském činžáku
2. dějství - hostinec, před nímž se koná shromáždění lidu
3. dějství - ulice před činžákem Clitheroeových
4. dějství - pokoj Bessie Burgessové

Č a s :

1. a 2. dějství - prosinec 1915. 3. a 4. dějství ve Velikonočním týdnu 1916. Mezi 3. a 4. dějstvím uplyne několik dní

P r v n í   d ě j s t v í

Domácnost Clitheroových. Skládá se z předního a zadního pokoje v pěkném starém georgiánském domě, který zápasí o život proti útokům času a zuřivějším útokům nájemníků. Na scéně vidíme zadní pokoj, velký, prostorný a vzdušný. Vzadu vchod do předního pokoje. Prostor původně zaujímaný zesouvacími dveřmi je zastřen temně fialovými záclonami s červenofialovým a krémovým vzorem. Jedna záclona je odtažena stranou a ukazuje kousek předního pokoje, na jehož konci je vidět široká, vysoká okna do ulice. Pokoj, do něhož obecenstvo vidí, je zařízen ve snaze vypadat jako lepší domácnost. Velký krb vpravo je dřevěný, namalovaný jako mramor /originál vzal domácí/. Na krbové římsě dva svícný z tmavého vyřezávaného dřeva. Mezi nimi malé hodiny. Nad nimi kalendář s obrazem Spící Venuše. Nad komínem obraz Roberta Emmeta. Vpravo od vchodu do předního pokoje visí barvotisk Žatva, vlevo Klekání. Pod Žatvou je prádelník, na něm zelená váza s šarlatovými jiřičkami a bílými chryzantémami. Poblíž krbu pohovka, z níž se v noci stává manželská postel Clitheroea a Nory. Pod Klekáním je několik polic s hnci a pánvemi, pod nimi starý stůl s kameninovým nádobím. Na konci místnosti proti krbu stůl s trnožem pokrytý ubrusem. Na něm velká jezdecká šavle. Vpravo dveře do předsíně, z níž vedou schody do haly. Podlaha krytá tmavozeleným linoleem. Místnost je šerá. Jen místy ji osvětlují plameny z krbu. Oknem vzadu je vidět světlo benzinové lampy, jež svítí dělníkům spravujícím ulici. Občas je slyšet rány krumpáčů. Fluther Good spravuje zámek dveří vpravo, na židli má položeno kladívko a v ruce šroubovák. Je mu čtyřicet, málokdy si dělá starosti, má rád "tekutý chleba", ale je odhodlán ten návyk vykořenit dřív, než umře. Má hranatý obličej a drsné rysy. Pod levým okem jizvu a nos má ohnutý od drtivé rány z dávné péstní rvačky. Je holohlavý, jen kolem uší mu čouhá pár narezlých chumáčů; horní ret mu kryje ježatý zrzavý knír tu a tam protkaný stříbrnou nitkou. Má na sobě sešlý černý oblek, bavlněnou košili s měkkým límcem a velmi důstojného malého

černého motýlka. Na hlavě vybledlý kulatý klobouk, který má ve zvyku v okamžicích vzrušení několika klepnutími posouvat dál dozadu. Při debatě obvykle začne hlasit a to věští hádku. Teď je v košili a má na sobě špinavou bílou zástěru, z jejíž kapsy čouhá tesařský metr. Právě nasadil nový zámek a pln uspokojení otvírá a zavírá dveře, rád, že vykonal dobrou práci. U ohně sedí a větrá bílou košili Petr Flynn. Je malý a hubený, s tváří tvaru kosočtverce; na lících a pod bradou má štrapaté řídké vousy špinavě bílé až citrónové. Neustále má výraz živého utrpení smíšeného s podrážděnou vyzývavostí, jako by byl s každým na válečné noze. Nese hlavu vztyčenou a vyjadřuje tak nesouhlas s přítomností Fluthera, který si ho naoko vůbec nevšímá, ale ve skutečnosti ho skrytě pozoruje. Petr má na sobě triko, hrubé spodní kalhoty po kolena a je v punčochách.

/Vlevo za dveřmi je slyšet hlas/

Paní Goganová

/venku/ Koho hledáte, pane ? Paní Clitheroovou ? ... Ó pardon. Jo, jo, tady nahoru. Není doma, myslím; viděla, jsem ji odcházet. Jo, vy máte něco pro ni; o pardon. Jo, vy jste od Arnottů... Aha... Máte pro ni balíček... Dobrý... Já to vezmu. Dám jí ho v tom momentě, kdy přijde... Bude to úplně jistý... Jo podepsat?... Pardon... Kde?... Tady?... Ne, támhle, dobrý. Mám napsat Jinny nebo paní? Cože ? Vy nevíte? Ó pardon.

/Paní Goganová otevře dveře a

vstoupí. Vypadá bídně.

Malá čtyřicátnice s dotěrným chováním a zažloutlou pletí. Pořád se vrtí, je neklidná, strašně upovídaná a má ve zvyku brát do ruky věci ležící poblíž a hrát si s nimi, když mluví. Srdce jí plane zvědavostí a moucha by neproletěla do domu či z domu, aby o tom nevěděla. Má v ruce balíček od modistky a uzel na provázku je rozvázaný. Petr, kterému tento vpád vadí ještě víc než Flutherova přítomnost, vstane ze židle a bez ohlednutí, hlavu zlostně vztyčenu, odpochoduje do zadní místnosti/

Goganová

/sundává papír a otvírá lepenkovou krabici
uvnitř/ Copek to asi je ? Klobouk! /Vyndá
klobouk, černý s červenými a zlatými ozdo-
bami/ Bože, ta má poslední dobou, dábel'ský
nápady, co se mody týče! Ten klobouk ale
stál pěknějš pár korun. Tý povznešenosti,
co se v ní ukazuje. /Dává si klobouk na
hlavu/ Ó, to je paráda, co ? /Vrací jej do
belíku/

Fluther

A stejně je to hezká panenka.

Goganová

Á, je a není. To máte hezká a hezká. Já
vždycky říkám, že má sukně moc krátký na
vdanou ženskou. A vidět jí takhle někdy
večer v tom župánku s vejstříhem, to jed-
nomu stydne krev. Já se můžu studem celá
propadnout před ješím manželem. A jak se
snaží bejt zdvořilá, "Dobré jitro, paní
Goganová", když jde dólu, a "Dobřej večer,
paní Goganová", když jde nahoru. Ale je zdvo-
řilost a zdvořilost.

Fluther

Ale stejně se zdá, že spolu dobře vycházejí.

Goganová

Á, vycházejí a nevycházejí. Bejvali jako
párek hrdliček, samý vrkání a cukrování.
Jen vejdete do místnosti, už cejtíte, jako
instinktivně, že se zrovna líbali a muckali...
Často jsem se z toho až celá votřásla, proto-
že koneckonců je to líbání a muckání, že
jo. Ale mám dojem, že von začíná nějak zmír-
novat; tajemství ženy už není tajemstvím...
Vona se voblíká, aby si ho udržela, ale je
to marný - za měsíc, za dva je kouzlo ženy
prýč.

Fluther

Já nevím, já nevím. Nechci říkat nic škodli-
výho, ale myslím, že je to všecko otázka
logalizace: když muskej zjistí, že kouzlo
ženy v jedný umírá, vobyčejně zrovna začíná
ožívat v jiný.

Goganová

Vona pořád remcá, že musí žít v činžáku.
"Nechtěla bych umřít v činžáku, natož tam
celej život žít", říká vona. "Kobky", říká,
"který ukrejevaj mrtvý, místo aby chránily
živý." "Co dobrejšch lidí", říká já, "bylo

vođchovanejch v činžáku." Jo, to víte, taky je to šátrná panička; vyjde se šilinkem, kde by druhéj utratil libru. Vytírá zrak Habánovi a chudáku starýmu Petrovi - to ví každěj - ždírná z nich kdejakej halíř, aby si to tu zařídila; jak domeček pro panenky. A bojeť se jí jako čert kříže: meje jim tvářičky, češe vlásky, utírá nožičky, kartáču je šaty, stríná nehty, čístí zuby - Bože všemohoucí, jeden by myslel, že jsou chudáci na nucenejch pracích.

Fluther

/s výkřikem ošklivosti/ Áááh, to už je krá-pátek moc na jeden činžák. To už je trochu moc škodlivý.

/Petr vejde zezadu, hlavu vztyčenou, v očích zlobný plamen; ještě pořád v triku a kalhotách, ale má už na sobě nezášněrované boty - snad aby vypa-dal v přítomnosti paní Goganové sluš-ně. Položil bílou košili, kterou nesl přes ruku, na opěradlo židle u krbu a jde k prádelníku. Něco hledá a otví-rá zásuvku po zásuvce. Když nenachází, každou zavírá s bouchnutím; vytahuje úhledně srovnané kusy prádla a cpe je zpátky, jak ho napadne/

Petr

/hlasem plným utrpení/ Bože všemohoucí, dej mi trpělivost! /Vrátí se dozadu, cestou košilí vztekle škubne/

Goganová

To by mě zajímalo, kvůli čemu tak vyvádí?

Fluther

Slechtí se na večer na shromáždění. /Vytáhne z kapsy leták a čte/ "Velká demonstrace a pochodnový průvod kolem míst v hlavním městě, zasvěcených památce irských vlasten-ců, jež bude zakončena shromážděním, na kterém bude přijata přísaha věrnosti Irské republice. Seřadiště na Parnellově náměstí v osm." Prq mě za mě, ať se shromažďujou. Já jsem teď spóřádaněj. Už žádnej alkohol pro Fluthera. Tři dni jsem si ani nelíz a už se cejtím jako novej člověk.

Goganová

Není starej Petr směšnej mrňous?... Jako ozdoba z vánočního stromečku... Když se na-hastroší do toho svýho slavnostního hábitu,

jeden uvažuje, kde ho sebrali. Pámbu od-
pusť, když ho v tom tak vidím, vždycky
mě napadne, že jeho táta musel bejt mormon.
Von a Habán se nemůžou vystát; vždycky se
rvou, kdo s koho. Jednoho krásnýho dne tady
poteče krev.

Fluther

Čím to, že Clitheroe sám teď nemá nic
s Občanskou armádou? Před pár měsícema
ho člověk bez pušky neviděl a na klobouku
bez odznáčku s červenou rukou, co nosej
odboráři.

Goganová

Prostě protože ho neudělali kapitánem.
Nechce prostě bejt nikde, kde by nevy-
kal. Eyl si tak jistej, že ho udělaj tím
kapitánem, že už si koupil důstojnickej
vopasek a vždycky si ho vzal na sebe a stál
s ním ve dveřích a ukazoval se, dokud mu
lampář nezhasnul světlo na ulici. Bože, já
myslím, že si ho bral i do postele! Ale
řeknu vám, že vona byla nadšená, že z toho
mraku nepršelo, protože je jak slepice,
když kvoká, jak ho nemá chvíli na vočích.
/Během řeči bere do ruky knihu po knize
na stole. Do každé krátkozrace nahlédne
a pak ji položí zpátky. Teď bere šavli a
prohliží ji/

Goganová

Podle toho, jak vypadá, to musela bejt gene-
rálská šavle... Ty zlatý kraječky a ty orna-
menty... Dyť je dvakrát tak velká jako von.

Fluther

Áá, potřeboval by spíš chraštítko, když se
na něho člověk dívá, s těma jeho úvahama,
co ho čeká při posledním soudě.

/Petr vstoupil, a když viděl paní
Goganovou se šavlí, jde k ní, pohor-
šeně jí ji vezme z rukou a beze slova
odpochoduje dozadu/

Goganová

/když Petr chňapne šavli/ Ó pardon...
/Flutherovi/ Jestlipak to není dědek neuži-
lej?

Fluther

Si ho nevsímejte... Člověk by myslel, že je
němej, ale když ho rozčílíte, nebo když si
trochu přibne, to je úplně vopačnej. /Zakašle/

Goganová

/se zatím došourala až ke košili visící přes židli/ Vy jste ale nastydlej, Fluthere.

Fluther

/lhostejně/ Ale, jenom trošku.

Goganová

Ale stejně, musíte bejt vopatrněj. Znala jsem ženskou, kus ženský to byl, červená a celá kulatá, trochu špatně chodila; když jste se na ní podíval, tak byste myslil, že jen natáhne ruce a posadí si na hlavu dvoupatrovej barák; začalo jí lechtat v krku a trošku začala kašlat a druhěj den ráno jí krapet bolelo na prsou a sotva jí stačilo svlažit rty troškou rumu, byla pryč. /Začíná si prohlížet a osehávat košili/

Fluther

/trochu neklidně/ Ale já mám jen malý nachlazení; nic škodlivýho to není.

Goganová

No, já nevím, kolik lidí zrovna pije svůj půllitřík, myslí na ženskou nebo na koničky, nebo dělá svou práci jako vy, zatímco pohřební vůz s koněma s černejma chocholama už jede k jejich dveřím a hlas, kerej neslyšel, jim šeptá do ucha: "Prach jsi a v prach se vobrátiš".

Fluther

/slabě/ Člověk kyocí zdravím by měl mít posvátnou hrůzu před myšlenkama na smrt a ne si je nechat vřít v hlavě, protože /s polekaným zakašláním/ - přísámboh, jáko by mě teď píchlo v prsou - to jsou strašidelný myšlenky.

Goganová

Jsou a nejsou. Je to i špatný, i dobrý... Vždycky mám takovou hříšnou radost, když se vezu v pohřebním kočáře a říkám si, že možná příští pohřeb bude můj vlastní, a jsem ráda, tak jako tiše, že tenhle je někoho jinýho.

Fluther

A tak nějak divně lapám po dechu - doufám, že to není nic škodlivýho. }

Goganová

/si prohlíží košili/ Kraječky, jak na ženský spodniče. X

Fluther

Naráz horko, a pak najednou zas tak naráz zima. *(Někdy, v prach...)*

Goganová

/ukazuje košili Flutherovi/ Jak by se vám líbilo nosit takovouhle purkmistrovskou noční košili, Fluthere ? X

Fluther

/s vehemencí/ Čert aby vás vzal s tou vaší noční košilí! Je snad člověk, kerej se potí strachem, povinnej se koukat, jak mu někdo předvádí něco, co vypadá jako zatra-cenej rubáš?

Goganová

Ó pardon.

/Petr opět vešel. Vyrve paní Goganové košili a položí ji zpět na židli.
Vrátí se dozadu/

Petr

/vycházeje/ Bože všemohoucí, dej mi trpě-livost.

Goganová

/Petrovi/ Ó pardon.

/Je slyšet jásot dělníků z ulice,
pak zazvoní odhozené náradí a je
ticho. Záře benzínové lampy slabne,
až zhasne/

/Goganová běží dozadu podívat se z okna/
Kvůli čemu ty musky, co spravujou cestu,
tak hulákají?

Fluther

/si zesláble sedá na židli/ Jeden nemůže ani kejšnout, aby se ta stará nepřišla zeptat proč... Točí se mi hlava, jako by mě začarovali! Doufám, že jsem s tím pivem nepřestal moc naráz. X

/HABÁN vstoupí dveřmi vpravo. Je mu asi pětadvacet, vysoký, hubený, ve tváři vrásky, které tvoří výraz setrvalého protestu proti životu, jak on ho chápe. Od nosu se mu táhnou hluboké švy, jako šle držící mu ústa, aby nespadla. Mluví pomalu a žalně protahuje, zrychluje ale, když je vzrušen. Má modráky a jasné červenou kravatu. Hodí s gestem odporu čapku na stůl a začne si svlékat modráky/

Fl. Fluther
ogánová

/Habánovi, když opět vběhne do místnosti/
Co se stalo, Habáne ?

abán

/s opovržením/ Zastavili práci. Zmobilizovali je, aby dneska večír maširovali pod vlajkou s pluhem a hvězdama. Copak jste ty hnupy neslyšela jásat ? Musej obnovovat svůj politickéj křest, aby zůstali věrný ve světě vezdejšíjm.

luther

/v rozhořčení zapomene na strach/ Nevím, proč do toho taháš náboženství. Myslím, že bysme měli mít k náboženství co nejmětší úctu a držet ho vod většiny věcí co nejdál.

abán

/se zastaví při svlékání/ Jo, tak jsi z těch hochů, co se doškrábali v náboženství až po nedělní krátkou mši ? Počítám, že taky budeš na shromáždění zpívat písničky o Sionu a o irskéjch hrdinech.

luther

Jsmě přeci všichni Irové, ne ?

abán

/se vztaženou rukou, profesionálním hlasem/ Poďvej, soudruhu, něco jako Ir, Angličan, Němec nebo Turek neexistuje. Všichni jsme jenom lidský bytosti. Vědecky řečeno je to všechno jenom otázka náhodného spojení molíkul a atomů.

/Petr vejde s límcem v ruce. Jde k zrcadlu vlevo a pokouší se jej nasadit/

luther

Molíkuly a atomy! Myslíš, že budu trpělivě čekat, až neděláš starýmu Flutherovi v hlavě zmatky s nějakejma šarádama vo molíkulách a atomech ?

abán

/dost nahlas/ Na tom není nic složitýho. Kdepak, církev ti nebude povídat, že molíkula je, když pohromadě držej milióny atomů sodíku, uhlíku, draslíku a jodu a tak dál, a podle toho, jak sou namíchaný, udělaj kytku, rybu nebo hvězdu, co svítí na nebi, nebo člověka s velkým mozken, jako mám já, nebo člověka s malým mozken, jako máš ty!

- Fluther /ještě hlasitěji/ Není žádnéj důvod, abys zvyšoval hlas, řvání není projevem rostoucího mozku.
- Petr /zápasí s límcem/ Bóže, dej mi trpělivost s touhle věcí!... Škrobí ty límce, že sou jak ztracený ocelový pásy! Dělá to naschvál, aby mě tejrála. Když ho nemůžu dostat ani na triko, tak jak mi má pro pánaboha jít na košili ?
- Habán /nahlas/ S tebou je zbytečný diskutovat, chybí ti vzdělání, soudruhu.
- Fluther Habán a Pánbůh stvořili svět, že jo?
- Habán Když slyším, jak někery lidi mluvěj, tak mám chuť přestat věřit, že je svět starej osm milionů let, protože to není moc dlouho, co se rodiče nekerejch lidí vyplazili z bahna oceánu.
- Hoganová /ze zadní místnosti/ Hele, udělali čtyřstup a teď se dávají na pochod pryč.
- Fluther /pohrdavě/ Molíkuly! /Odvazuje si zástěru/ A co Adam a Eva ?
- Habán No co s nima ?
- Fluther /divoce/ Co s nima, ty ?
- Habán Adam a Eva! To ses dostal jen tak daleko? Ještě pořád si myslíš, že před Adamem a Evou nikdo na světě nebyl ? /Hlasitě/ Slyšel jsi vůbec, člověče, o kostře jávského člověka ?
- Petr /odhazuje límec/ Himlhergotkrucinál !
- Fluther /zlostně skládá zástěru/ Á, kdepak, ty nebudeš starýmu Flutherovi nalejvat do hlavy ty svý probnilý myšlenky.
- Habán Ty se bojíš slyšet pravdu!

luther Kdo se bojí ?
 abán Ty!
 luther Jedeš vocuď, ty červe!
 abán Kdo je červ ?
 luther Ty seš červ, jinak bys nemluvil, jak mluvíš.

abán To se v tobě probudil nevědomej divoch,
 když ti věda ukazuje, že hlava tvýho boha
 je dutá. No, doufám, že tě blaží, když mu-
 síš žít z práce svejch rukou.

luther Ještě budeš řvát a volat vo kněze, chlapečku.
 Já nebudu stát a mlčet a jenom poslouchat,
 když moula jako ty se pustě vysmívá Bohu vše-
 mohoucímu. To by byla pěkně škodlivá věc na
 mým svědomí, až bych umíral a vohlídnul se
 zpátky a připomněl si, jak jsem si povídal
 s takovým přtevým, nevědomým, užvaněným
 socialistickým buranem s červenou vlajkou!

ganová /se vrátila do pokoje, přechází a prohlíží si
 věci tak vůbec; teď právě stojí před krbem
 a prohlíží si obraz nad ním/ Propána, Flut-
 here, nechte toho; jak se začne vo nábožen-
 ství, vždycky to smrdí rvačkou... /Dívá se na
 obraz/ Pámbu nás netrestej, vždyť je to nahá
 ženská!

luther /jde se podívat/ Co je pod tím ? /Čte/
 "Georgina: Spící Venus". Oh, to je strašnej
 vobraz; to je šokující vobraz! Ta, co se tak
 dala vymalovat, to musela bejt pěkná holka!

tr /taky se přišel podívat, směje se s tělem
 zlomeným v pase a hlavou trochu zakloněnou/
 Hihihihihí.

luther /podrážděně Petrovi/ Na co děláš hihihí ?
 To se hihnás pěkný věci. Kde je tvá morálka,
 človeče ?

ganová Pámbu nám voduš, to není správný se na
 to dívat.

Luther

Je skoro škodlivý bejt s tím v jedný míst-
nosti.

oganová

/se hystericky chichtá/ Nemůžu přece zůstat
v jedný místnosti se třema mužskejma, když
jsem se na to podívala! /Jde pryč/

etr

/Habán se už svlékl z modráků a hodil
je pohrdavě na Petrovu bílou košili/

/ufňukaně/ Kam je to házíš ? Chceš mě zas
tejrat a mučit ?

abán

Kdo tě tejrá ?

etr

/zuřivě hází modráky na zem/ Já se kvůli
tobě nenechám přivíst z míry, můj mladej
Habáne.

abán

/hází na podlahu bílou košili/ I když seš
Nořin miláček, tak všechno ti zas neprojde.

etr

/žalobně, s očima upřenýma na strop/ Já ne-
řeknu nic... Já tě nechám napospas tomu dni,
kdy nekonečně milosrdnej, nekonečně laskavej
a nekonečně milující Hospodin tě předá andě-
lům, aby tě pekli a smažili, trhali a mučili,
pálili a mlátili!

abán

Ty jsi ale kus mrňavýho starýho zlýho par-
chanta, ty starej svináku s citronovejma
fousama !

/Petr běží k šavli, vytáhne ji z poch-
vy a žene se na Habána, ten mu uhýbá
kolem stolu. Petr vůbec nemá v úmyslu
ho bodnout, ale Habán nechce riskovat/

/Habán uhýbá/ Fluthere, drž ho! To je mi pěkná
věc, když tady takovej evok mává smrtící
zbraní! /Vyběhne z místnosti vpravo a zabouchne
Petrovi dveře před nosem/

etr

/mlátí do dveří a tahá za ně/ Pust mě ven,
pusť mě ven; není to bída pro člověka, kerej
by neřek slova proti svýmu nejhoršímu nepříteli,
když musí poslouchat ty Habánovy tejravý urážky,
kerý doháněj ubohý trpělivý lidi k tomu, aby
vykřikovali kletby, kerý jim zatměj duši stí-
nem hněvu soudnýho dne!

Luther

Tak co si ho všímáš ? Kdyby viděl, že si ho nevnímáš, tak nebude říkat nic škodlivého.

etr

Já mu ukážu, že přestane s tím posmíváním a vyklebováním, s téma ouštěpkama a ouhcapkama a s lekáním lidí svejma uličnickajma narážkama!... Vždycky mě chce rozčílit: když nezpívá, tak hvízdá; když nehvízdá, tak kašle. Ale on se člověk může posmívat a posmívat - já se ti směju, hihihihih!

Habán

/zpívá klíčovou dírkou/

Harfo, drahá mé vlasti, ve tmách jsem našel tě
snít,
temnými řetězy ticha tak dlouho spoutanou dlít -

etr

/zběsile/ Ježíš, slyšíš ho ? Slyšíš, jak zpívá svou ďábelskou provokační písničku ?

/Habán zpívá jako předtím/

Habán

Tu pyšně, má ostrovní harfo, zdrtil jsem okovy,
a dal jsem zaznít tvé písni ve světle svobody.

etr

/mlátí do dveří/ Jak se dostanu ven, já tě voddělám, voddělám,

Habán

/klíčovou dírkou/ Kuku!

/Nora vejde dveřmi vpravo. Je to dvaadvacetiletá mladá žena, čilá, rychlá, plná nepokočné energie a trochu úzkostlivě se snaží dostat se nahoru ve světě. Pevným rysům její tváře odporují měkká milosrdná ústa a něžné oči. Když jí selžou síly, přesvědčuje ženským půvabem. Má kostým šitý na míru a kolem krku stříbrnou lišku/

Nora

/vběhne a odtlačuje Petra ode dveří/ Já nesmím vytáhnout paty z domu, abyste se do sebe nedali jak párek kohořutů! Strýčku Petře... Strýčku Petře... STRÝČKU PETŘE !

etr

/mohutně/ Á, strýčku Petře! Čert vzal strýčka Petra! Myslíš, že jen tak nechám mladýho Habána, aby mně ze života udělal Svatou knihu mučedníků ?

Habán

/zlostně vběhne do místnosti/ Jestli nezačneš toho svýho strejčka Petra nějak kontrolovat, tek tady bude pohřeb a já v rakvi ležet nebudu!

Lora

/mezi Petrem a Habánem, Habánovi/ To musíte pořád ničít ten kousíček slušnosti a pořádku, co se jeden snaží vybudovat? To vás mám pořád vychovávat, abyste si konečně zvykli chovat se trochu jako lidi?

Habán

Proč jsi tu nebyla, když se na mě hnál se šavlí?

Petra

Proč mi říkáš starej sviňák s citronovejma fousama?

Lora

Jestli se vy dva nebudete snažit změnit své chování k lepšímu a jestli se budete dál snažit zavádět zvyklosti ostatního domu sem na tyhle místa, tak si můžete hledat jiný ubytování, kde ty vaše ludráccký rvačky dojdou třeba uznání.

Petra

/Noře/ Líbilo by se ti, kdyby ti někdo říkal starej sviňák s citronovejma fousama?

Lora

Jestli se ještě jednou pokusíš na někoho hrozit tou svou šavličkou, tak ti jí budeme muset vzít a schovat do bezpečí před dětičkama, který nevěděj, že je to nebezpečná věc.

Petra

/ve dveřích do zadní místnosti/ No, já nikomu nedovolím, aby mi říkal starej sviňák s citronovejma fousama. /Zajde/

Luther

/zkouší dveře/ Otvírají se a zavírají teď tak vybraně jako dveře nobl baru v nejlepší restauraci.

Lora

/Habánovi, prostírajíc ke svačině/ A jednou provždy, Vilíku, budeš se muset zbavit touhy provokovat starýho Petra, až je celej divej a zapomene, co se sluší a patří ve spořádaný domácnosti.

Nabán

Tak ať se stará yo sebe. Včera jsem ho přistih, jak se hihná, když si čte Jenerskýho "Teze o původu, vývoji a konsolidaci ideje proletariátu".

Nora

Proboha, skonči s tím; Jack tu bude každou chvíli a já nechci, abyste dnešní klidnej večer roztřhali svým věčným kraválem. /Flutherovi/ Tak už se vám podařilo ten zámek vsadit, pane Goode ?

Luther

/otvírá a zavírá dveře/ Je lepší nežovej, paní Glitheroová; div se nevtvívá a ne-zavírá sám vod sebe.

Nora

/mu dává minci/ Jste pořádněj mužskej. Kolik sklenic za to bude ?

Luther

/vázně/ Ani jedna, paní Clitheroová, protože Fluther je teď abstinent. Mohla byste stát, kže stojíte, a vomílat : "Dej si skleničku whisky, Fluthere, Fluthere, dej si skleničku whisky", až by zvony odzvonily starýmu roku a přizvonily novej rok, a hnula byste se mnou asi tak, jako by písnička na dětskou trumpetku pohnula hluchýho, když je mrtvej.

/Jak Nora otvírá a zavírá dveře, objeví se v nich BESSIE BURGESSOVÁ.

Je to pevně stavěná čtyřicátnice. Tvář má urputnou, ztvrdlou dřinou a trochu zhrublou pitím. Chvíli se pohrdlivě a zle dívá na Noru, než promluví/

Bessie

Dává si na dveře novej zámek... Bojí se, že se jí chudáci sousedi vloupou do bytu a vykřádoú jí... /Hlasitě/ Možná, že jsou kapánek víc počestnější, než vy, milostpaní.... Okřikuje děti, když si hrajou na schodech... Lezou milostpaní na nervy... Stežuje si na Bessie Burgessovou, že v noci zpívá žalmy, když si trochu přihne... /Vejde napúl přes práh a zaječí/ Bessie Burgessová bude zpívat, kdykoliv se jí zachce, himlhergot !

/Nora se pokouší zavřít dveře, ale Bessie je zuřivě vtlačí dovnitř, chytí Noru za ramena a zatřese s ní/

Ty vymódná couřičko, ty, že ti zmaluju tu tvou bílou tvářičku!

/zděšeně/ Fluthere! Fluthere!

/přiskočí a odtrhne Bessie od Nory/ No tak, Bessie, nechte chudáka paní Clitheroeovou na pokoji, nikomu nic nedělá a stará se jen o své věci.

Tak proč věčně vede pyšný řeči a kouká jako pán a vládce před národním shromážděním?

/Nora vylekaně klesne na pohovku, když JACK CLITHEROE vstoupí. Je to vysoký, udělaný chlapík, pětadvacet let. V tváři mu chybí Nořina síla. Je to tvář, v níž se zračí touha po autoritě, ale bez síly jí dosáhnout/

/vzrušeně/ Co se děje? Co se stalo?

Nic, Jacku. Už je po tom. No tak, Bessie, pojďte.

/Noře/ Co se stalo, Noro? Řekla ti něco?

Udělalala vejstup a já jsem jí jen řekla, ať toho nechá a jde domů, a než jsem věděla, co se děje, vrhla se na mě jako tygr a chtěla mě uskrtit!

/jde ke dveřím a mluví k Bessii/ Jděte nahoru k sobě, paní Burgessová, a neobtěžujte mou ženu, nebo to pro vás špatně skončí... Běžte, běžte!

/jak jí Clitheroe vytlěčuje/ Pozor, koho strkáte, jo... Já aspon navštěvuju svůj kostel... ne jako někteří, co nechoděj ani k protestantům, ani ke katolíkům, ani k metodistům... Kdyby byl můj syn zpátky ze zákopů, ten by mi nedal ubližovat.

/Bessie a Fluther odejdou a Clitheroe zavře dveře/

Llitheroe

/jde k Noře a dává jí ruku kolem ramen/
No tak, vykašli se na tu starou štěknu,
Noro, miláčku, já se brzo postarám, aby tě
nevobtěžovala.

Nora

Jednoho krásného dne, až tu budu sama, přijde
a udělá něco strašného.

Llitheroe

/ji líbá/ Ty bych se tak zrovna bál, že
udělá něco strašného. Zejtra s ní promluví,
až bude střízlivá.

/Nora vstane a upravuje stůl. Vidí na
podlaze modráky, zadívá se na ně a pak
se obrátí na Habána, který si u ohně
čte Jenerského "Teze"/

Nora

Vilíku, je tohle místo, kam patříš tvoje
modráky ?

Habán

/vstane a zvedne je/ Ále, však ty podlaze
nic neudělaj. /Odnese je do zadní místnosti/

Nora

/volá/ Strýčku Petře, haló, strýčku Petře,
svačina !

/Petr a Habán vejdou zezadu; všichni
usednou k svačině, Petr je v parádni
unifonně Lesníků; zelený kabát se zla-
tými šnůrami, bílé rajtky, jezdecké
boty, košile s volánky. V rukou drží
širák s bílým pštrosím perem a šavlí.
Chvilku sedí mlčky, Habán tajně s posmě-
chem pozoruje Petra. Petr to ví a je
neklidný/

Habán

/provokuje/ Ještě krajíc chleba, strýčku
Petře ?

/Petr zachovává důstojné mlčení/

Llitheroe

Dneska večer to určitě bude veliký shromáždě-
ní. Měli bysme jít, Moro.

Nora

/rozhodně/ Já nepůjdu, Jacku. Můžeš jít,
jestli chceš.

/Pauza/

abán

Chceš cukr, strýčku Petře ?

etr

/vybuchne/ Tak ty chceš zas začínat s tím tejráním a mučením ?

ora

No tak, strýčku Petře, nesmíš bejt tak citlivěj; Vilík se jenom ptal, jestli chceš cukr.

etr

Jemu čerta záleží na tom, jestli chceš cukr nebo ne. Jenom mě chce tejrát!

ora

/zlostně Habánovi/ Nemůžeš ho nechat na pokoji, Vilíku ? Jestli chceš cukr, ať si natáhne ruku a podá si ho sám!

abán

/Petrovi/ Tak jestli chceš cukr, natáhni si ruku a podej si ho sám!

litheroe

Dneska má Brennan první příležitost se předvést, co ho udělali kapitánem - bůhvíproč. To bude něco, vidět ho, jak se naporuje v čele Občanský armády a nese vlajku s pluhem a hvězdama... /Pohlédne selmovsky na Noru/ Svýho času na tebe trpěl, vid, Noro ?

ora

Možná... Mně se nikdy nelíbil. Já si vždycky myslela, že je kapku přihlouplej.

abán

Pěkně tu zástavu znesvěcujou.

litheroe

/mu domlouvá/ Jak to, že ji znesvěcujou ?

abán

/úsečně/ Protože je to dělnická vlajka a nikdy neměla patřit do politiky... Co ten znak pluhu ozdobenýho nebeskejma hvězdama znamená, když ne komunismus ? Je to vlajka, který by se mělo užívat, jen když stavíme barikády v boji za republiku dělníků!

etr

/posměšně/ Phhh.

abán

/zlostně/ Na co děláš ph? Máš mozek jako mumie. /Vstává/ Radši jdu, ať dostanu dobrý místo, abych viděl pochodovat irský válečníky. /Jde do pokoje vlevo a vrací se s čapkou/

Hora

/Habánovi/ Ale, Vilíku, okartáčuj si šaty,
než půjdeš.

Habán

Ale to je dobrý.

Hora

Jdi si je vykartáčovat; kartáč je támhle
v šupleti.

Habán

/Jde k zásuvce, vezme kartáč a kartáču je
si šaty. Přitom zpívá pro Petra/

Je hoděn svého otroctví,
kdo trpně nese okovy,
když zlomit je mohl rázně
a ukončit své strážně.

Jdem po zemi, která nás zrodila,
nad námi zelený prapor vlá,
po boku věrných přátel šik,
litému soku vstříc!

Hetr

/vyskočí v záchvatu zuřivosti/ Tak, já ti
tady říkám, můj drahej mladej Habáne, jed-
nou provždy, že už ty tvoje cusměšky a ouchcap-
ky snášet nebudu, že už tu nebudeš chodit
a vyzpěvovat ty svý urážky a pomluvy, až
z toho člověk vidí rudě a říká a myslí si
věci, který mu nakazej mysl hříchem!...
/Hystericky, zvedá šálek, aby jej hodil po
Habánovi/ Pro Ježíše Krista, já -

Litheroe

/chytí ho za paži/ No tak, nech toho, nech
toho!

Hora

Strýčku Petře, strýčku Petře, STRÝČKU PETŘE!

Habán

/ve dveřích na odchodu/ Není to zlomyslnej
starej prevít? Vypadá jako nemanželskej syn
nemanželskýho dítěte kaprála mexický armády!
/Odejde/

Hetr

/plačtivě/ A teď mě přived do takovýho sta-
vu rozčilení, že se vůbec nebudu schopnej
patříčně předvést, až budu pochodovat na
shromáždění.

Hora

/vyskočí/ Pro živýho Boha, připni si už tu
šavli a běž na to svý shromáždění, ať máme
aspon hodinku klid! /Připíná mu šavli/

Clitheroe

/podrážděně/ Pro živýho Boha, popožeň ho, Nora.

Petr

Tak vy mě všichni budete tejrát a mučit ?

Nora

/nasazuje mu klobouk s pérem/ Pst. Tak, klobouček máš nasazeněj, domeček máš pod střechou: šup odsuď! /Jemně ho od sebe odstrčí/

Petr

/se obrací ve dveřích/ Ale jestli ten mladěj Habán -

Nora

Běž, běž.

/Petr jde. Clitheroe si sedne na pohovku, zapálí si a zamyšleně hledí do ohně. Nora sklízí se stolu a klade věci na prádelník. Pauza, pak rychle přejde k němu a posadí se vedle něho/

/Nora tiše/ Na co myslíš, Jacku ?

Clitheroe

Já? Já nemyslel na nic.

Nora

Myslel jsi na to ... shromáždění... Jacku. Když jsme spolu chodili a já chtěla, abys šel, tak jsi říkal "Ať veme všechny shromáždění čert" a že je ti v těch jásajících davech smutno, když tam já nejsem. A sotva jsme byli měsíc oddaný, najednou jsi bez nich nemoh vydržet.

Clitheroe

To snad o tom shromáždění stačí. Vypadá to, jako bys chtěla, abych šel, podle toho, jak mluvíš. Vždycky jsi mě popíchovala, abych Občanskou armádu nechal, a já jí nechal; to by ti snad mělo stačit.

Nora

Ano, nechal jsi jí- protože ses nafouknul, když tě neudělali kapitánem. To nebylo kvůli mně, Jacku.

Clitheroe

Kvůli tobě nebo ně, ty z toho máš užitek, ne ? Nezapomněl jsem, že máš narozeniny, nebo jo ? /Obejme ji/ A tobě seovej klobouček líbil, nebo ne ? Nebo ne ? /Několikrát ji rychle políbí/

Nora

/lapá po dechu/ Jacku, Jacku, prosím tě,
Jacku! Já myslela, že tě to už dávno
omrzelo.

Clitheroe

Tak teď aspoň víš, že neomrzelo. Paní Clit-
heroeová si nepřeje být líbána, určitě ne?
/Znovu ji líbá/ Noro, Norenko s červenou pu-
sinkou!

Nora

/kokeťně mu dává ruku pryč/ Jo, tvoje No-
renka s červenou pusinkou je roztomilá věcič-
ka, když tě to popadne; ale tvoje Norenka
s červenou pusinkou ti přesto musí každý
ráno čistit boty.

Clitheroe

/podrážděný pohyb/ No dobře, když máme bejt
malicherný.

/Pauza/

Nora

Vypadá to, že to ty seš... maliehernej!
Hned se celej naježíš, sotva člověk otevře
pusu.

Clitheroe

No a divíš se, když něžný oslovení obrátíš
a dáš mu takovej zlomyslnej význam?

Nora

To má člověk těžký, když si musí myšlenky
přířezávat tak, aby nebyly delší než tvoje
vlastní uspokojení.

/Pauza/

/Nora vstává/ Jestli máme zabíjet čas tím,
že tu budeme sedět jak párek uhozenejch
mumií, tak to můžu stejně dobře něco šít
nebo něco dělat.

/Chvíli se na něho prosebně dívá;
nepromluvil. Rychle usedne vedle
něho a dá mu paži kolem krku/

/Nora prosebně/ Jacku, no tak, nebud takovej
mrzutej!

Clitheroe

/zarytě/ Mrzutej? Já nejsem mrzutej; já
vůbec nejsem mrzutej. To ty jsi začla.

Nora

/vemlouvavě/ Já nechtěla říkat nic ošklivého.
Ty jsi moc vztahovačnej, Jacku. /Obyčejným
tonem, jako by nebylo řečeno nic zlostného/
Ještě jsi mi nenabídnul večerní příděl.

/Clitheroe mlčky vyjme cigaretu
pro ni a pro sebe a obě zapálí/

/Nora se pokouší konverzovat/ Jak je tu
v domě ticho; určitě jsou všichni venku.

Clitheroe

/dost úsečně/ Předpokládám.

Nora

/vstává/ Mám strašnou chuť se ti předvést
ve svém novým klobouku, jestli se ti bude
líbit. Chtěl bys ho vidět?

Clitheroe

Ále, mně je to jedno.

Nora

/Nora potlačí ostrou odpověď, zaváhá
okamžik, pak jde pro klobouk, nasadí
si jej a postaví se před Clitheroea/

No, jak se panu Clitheroeovi líbí můj nový
klobouček?

Clitheroe

Sluší ti, Noro, to teda jo.

Nora

/Vstane, vezme ji za bradu, zvedne jí
hlavu. Nora na něho šelmovsky pohléd-
ne. Clitheroe se sklání a políbí ji/

Tak, sedni si, a ať už od tebe dneska ne-
slyším jediný mrzutý slovo.

/Sednou si/

Clitheroe

/ji objímá pažemi/ Noro, Norenko s červenou
pusinkou!

Nora

/se lichotně k němu přitiskne/ Jacku!

Clitheroe

/ji tiskne k sobě/ No?

Nora

Už jsi mi nezpíval písničky od té doby,
co jsme měli líbánky. Zaspívej mi teď.
Jacku, prosím, prosím.

- Clitheroe Kterou ? "Co Maggie oděšla"?
- Nora Ne, Jacku, tu ne, ta je moc smutná. "Když jsi řekla: Ty jsi můj milý".
- Clitheroe /si odkašle, na okamžik se zamyslí a pak se dá do zpěvu. Nora ho obejmě paží, skloní mu hlavu na prsa a blaženě poslouchá/
 Voněly v háji fialky, Moro,
 včely z nich sladký med pily,
 když řekl jsem "Ty jsi má jediná",
 když řekla jsi "Ty jsi můj milý".
- Na louce kvetly kaštany,
 kos zpíval ze vsí síly,
 když řekl jsem "Ty jsi má jediná",
 když řekla jsi "Ty jsi můj milý".
- Narcisy tančily ve větru, Noro,
 a den byl zlatý a bílý,
 když řekl jsem: "Ty jsi má jediná",
 když řekla jsi "Ty jsi můj milý".
- Včely a ptáci písni svou, Moro,
 štěstí nám přislíbili,
 když řekl jsem "Ty jsi má jediná",
 když řekla jsi "Ty jsi můj milý".
- /Nora ho políbí. Je slyšet zaklepání na dveře vpravo. Pauza, naslouchají. Nora se tiskne k Clitheroovi. Nové zaklepání, důraznější než prvé/
 Kdo to asi může bejt ?
- Nora /trochu nervózně/ Nevšímej si toho, Jacku; půjdou hned pryč.
- Hlas /Další zaklepání a pak hlas/
 Komandante Clitheroe, komandante Clitheroe, jste tam ? Zpráva od generála Jima Connollyho.
- Clitheroe Kruci, to je kapitán Brennan.
- Nora /úzkostně/ Nevšímej si ho, nevšímej si ho, Jacku. Menič naše štěstí... Dále, že nejsme doma. Zapomeneme dnes večer na celý svět!

- Clitheroe /ji uklidňuje/ Nelekej se, miláčku; jen se podívám, co chce a pošlu ho, ať si jde po svejch.
- Nora /roztřeseně/ Me, ne, prosím tě, Jacku, neotvírej, Prosím tě pro tvou malou Morenku!
- Clitheroe /vstává a jde otevřít/ No tak nehloupni, Noro.
/Otevře a vejde mladý muž v parádní uniformě Irské občanské armády - zelený oblek, zelený širák na jedné straně zvednutý odznakem Červené ruky, důstojnický opasek s revolverem v pouzdře. Má v ruce dopis. Při vstupu křepce Clitheroeovi zaslutuje. Mladý muž je kapitán BRENNAN/
- Brennan /podává dopis Clitheroeovi/ Depeše od generála Connollyho.
- Clitheroe /čte, Brennanovy oči jsou zatím upřeny na Noru, která sklesle sedí na pohovce/ "Komandant Clitheroe se ujme velení osmého praporu Irské občanské armády, který se seřadí ke shromáždění v devět hodin. Dohlédne, aby všechny jednotky měly úplné vybavení; dvou- denní dávky a padesát nábojů na osobu. Ve dvě hodiny v noci vojsko vyjde od Odborářské ústředny a provede průzkumný útok na dublinský hrad. - Velicí generál Connolly". Tomu nerozumím. Proč mi generál Connolly říká komandant ?
- Brennan Štáb vás jmenoval komandantem a generál jejich volbu schválil.
- Clitheroe Kdy se to stalo?
- Brennan Před čtrnácti dny.
- Clitheroe Jak to, že mi to neoznámili?
- Brennan Vždyť to oznámili... Sám jsem tu zprávu přinesl.
- Clitheroe Komu jste ji dal ?

Brennan

/po odmlice/ Myslím, že jsem jí dal paní Clitheroeové.

Clitheroe

Noro ? Slyšíš ?

/Nora neodpovídá/

/Clitheroe s tvrdým přízvukem v hlase/
Noro... Kapitán Brennan říká, že mi přinesl dopis od generála Connollyho a že ho dal tobě... Kde je ? Co jsi s ním udělala?

Nora

/se k němu vrhne a prosebně ho objímá/ Jacku, prosím tě, Jacku, nechod dnes večer nikam a já ti to řeknu, já ti všechno vysvětlím... Pošli ho pryč a zůstan tu se svou malou Norenkou s červenou pusinkou.

Clitheroe

/jí sundává ruce/ Žádný takový řečičky; chci vědět, co jsi udělala s tím dopisem ?

/Nora jde pomalu k pohovce a sedá si/

/Clitheroe hněvně/ Proč jsi mi nedala ten dopis ? Co jsi s ním udělala ?... /Zaciloumá jí ramenem/ Co jsi udělala s tím dopisem?

Nora

/vzplane/ Spálila jsem ho, spálila! To jsem s ním udělala! Copak má být generál Connolly a ta Občanská armáda tvoje jediná starost ? Copak máš mít domov jenom na odpočinek ? Mám já prostě být jenom věc na noční obveselování ? Ta tvoje marnivost bude ještě tvoje a moje zkáza... To je to, co s tebou hejbe: protože z tebe udělali oficíra, uděláš z toho, co podnikáš, velkou věc, a tvoje Norenka s červenou pusinkou tady může zatím sedět a utěšovat se v noci se svou opuštěností!

Clitheroe

/divoce/ Ty jsi ho spálila, jo ? /Sevře jí paži/ Tak, milostivá paní -

Nora

Pust', to bolí !

Clitheroe

Však zasloužíš, aby to bolelo... Jestli přijde v budoucnu ještě nějaký dopis pro mně, tak si dej pozor, abych ho dostal... Slyšíš - dej pozor, abych ho dostal !

/Jde k prádelníku, vyndá důstojnický opasek, nasadí si jej a pak vloží do pouzdra revolver. Nasadí si klobouk a podívá se na Noru. Během dialogu a Clitheroeova oblékání si Brennan tiše hvízdá Písen vojáka/

/Clitheroe ve dveřích odcházeje/ Nemusíš na mě čekat; jestli vůbec přijdu, tak nejdřív v šest ráno.

Nora

/trpce/ Nemusíš vůbec chodit!

Clitheroe

/Brennanovi/ Pojdme, Nede.

/Jdou. Odmka. Nora si sundá nový klobouk a s trpkým pohybem jej hodí na druhý konec místnosti. Jemné zaklepání na dveře vpravo, ty se otvírají a MAŘKA vstoupí. Je jí asi patnáct, ale vypadá na deset, protože souchotiny ji celou vysušily. Je zubožená, opotřebovaná, chodí mátožně a často kašle.
Jde k Noře/

Mařka

/Noře/ Maminka šla na shromáždění a mně bylo strašně smutno, tak jsem přišla, jestli byste mi dovolila sedět s váma, protože jsem si myslela, že možná taky nepůjdete... Já se strašně bojím, že jednou umřu, až budu sama... Často vám závidím, paní Clitheroeová, když vidím, jak jste zdravá a jaký to tu máte hezký, a přemejšlím, jestli někdy budu mít dost síly, abych vedla nějakému mužskému domácnost. Jé, to jsou určitě nějaký Dublinský střelci na cestě na frontu.

/Těsně před koncem její repliky se ozvala v dálce dechovka hrající praporu odcházejícímu na loď do války. Hrají "Tipperary". Při refrénu jde prapor Nořinou ulicí a je slyšet vojáky, jak bujaře zpívají. Zpěv. Písen Tipperary. Nora a Mařka mlčky naslouchají. Když sbor utichá v dálce, ve dveřích, které Mařka zapomněla zavřít, se objeví Bessie/

Bessie

/mluví do místnosti/ Tam odcházejí muži do temnoty a nebezpečí, zatímco vši požírají tučnotu země! Ale vy neuniknete šípu, kerej

lítá noci, ani nemoci, kerá sžírá ve dne...
A milostpaní nebo nemilostpaní, budete roz-
metaný jako prach v temnotu !

/Bessie odchází. Nora se přikrade ke
dveřím a zavře je. Vráťí se na pohovku
a unaveně sebou hodí vedle Mařky/

Mařka

/po odmlce a zakašlání/ Má tady, paní Clit-
heroceová, vůbec někdo špetku rozumu ?

O p o n a

D r u h é   d ě j s t v í

Prostranný hostinec na rohu ulice s tribunou, odkud se promlouvá ke shromáždění. Obecenstvo vidí jižní kout hostince. Pult začíná vzadu, asi ve čtvrtině šířky a táhne se přes dvě třetiny ukazovacího prostoru a obloukem míří vlevo. Na pultu pípy, sklenice, karafa. Zbylé tři čtvrtiny pozadí zabírá veliké dvoukřídlé okno. Vedle okna vpravo malý dřevem obložený box. Vedle něho létací dveře, dvojité, věhod dovnitř. Dál police, na niž si pijáci mohou odkládat nápoje. Pod oknem polštářovaná lavice. Za pultem vzadu po celé délce police. Na nich je vidět konce /nebo začátky/ řad lahví. Barman otírá viditelnou část pultu. Rosie stojí u pultu a hraje si se zbytkem whisky ve vinné sklenice. Statná, pohledná dvacetiletá dívka; pěkná a prostoreká. Má krémovou bluzu s nápadně hlubokým výstřihem a šedé tvířové šaty, hnědé punčochy a boty. Bluzu a většinu šatů zakrývá černý šál. Nemá klobouk a ve vlasech má rozpuštěné posazenou lacinou třpytivou ozdobu. Čas: o hodinu později.

Barman

/otírá pult/ Žádný kšefty, Rosie?

Rosie

Čert aby to vzal, žádný, Tome. Takovej večer jako dneska si pěkný spodničky nikdo ani nevšimne. Všichni jsou dneska ve svatý náladě. Ty důstojný ciferníky, jak maširujou na shromáždění. Jeden by myslel, že jsou to všechny svatý i s blahoslavenějma mučedníkama na pochodu skrz ulice ráje. Všichni myslej na vznešenější věci než na divčí podvazky... Je to ohromný shromáždění; maj čtyři tribuny - jednu zrovna támhle za oknem.

Barman

Jo, jo. Když řečník přijde /ukazuje rukou/ tady na tenhle konec, tak ho krásně uvidíš a uslyšíš pomalu všecko, co bude chrlit.

Rosie

To není žádná sranda muset vydělávat pětapadesát šilinků tejdně na živobytí a prádlo, zvlášť když po člověku chtějí libru za jeho vlastní pokoj, když si na noc přivede přítele...

Kdybych si jenom mohla ušetřit pár liber na
fešáctější vohoz, všechno by bylo růžový -

Barman

Sš, ať slyšíme, co říká.

/Za oknem silueta vysokého muže oslovu-
jícího zástup. Barman a Rosie se dívají
z okna a poslouchají/

Hlas muže

Je to velká věc vidět v rukou Irů zbraně.
Musíme uvýknout myšlence na zbraně, musíme
uvýknout pohledu na zbraně... Krveprolití očiš-
tuje a posvěcuje, a národ, který je pokládá
za tu největší hrůzu, ztratil svou možnost...
Je mnoho horších věcí než krveprolití a jed-
nou z nich je otroctví!

/Postava přejde vpravo a zmizí z dohle-
du i doslechu/

Rosie

To je svatá pravda, co ten člověk říkal, to
si piš.

Barman

Kdybych byl jen trochu mladší, tak do toho
vletím po hlavě!

Rosie

/se dívá stále z okna/ Koukej, tady ty dva
pokladi už zas běžej pro pohonný bmoty!

/Petr a Fluther překotně vstoupí.
Jsou napaření a rozparádění z toho,
co slyšeli. Bublají vzrušením, takže
když pijí a když mluví, činí obojí
s vášní. Petr jde první k pultu/

Petr

/prská na barmana/ Dva panáky... /Flutherovi/
Takový shromáždění mi dycky dá žízen, že
bych vypil Loch Brin!

Fluther

Jak jinak by ses moh cejtit v takový době,
když lidskej duch buší, aby se dostal ven a
šel bojovat za pravdu s nohama chvějícíma,
na cestě možná k šibenici, a v uších mu zní
slabá vzdálená ozvěna trhavejch kulek, kte-
rý mu možná vyrvou z těla ten malinkej posled-
ní krapítek života, co mu tam ještě zůstal!

Petr

Cejtil jsem, jak se mně hrdlo svírá a pálí,
 když jsem slyšel hrát "Píseň vojáka", a vzpomněl
 jsem si, jak jsem ji posledně slyšel, když jsem
 pochodoval ve vojenský formaci a lidé na nás
 z vobou stran koukali a my jsme nesli hrdost
 a odhodlání celého Dublinu k Wolfe Tonovu
 hrobu.

Fluther

Jen dublinský chlapy rozbejbat a pak šlápnou
 plnou silou na všecko co jim brání v cestě
 k tomu, po čem toužej, zatímco hubenej ven-
 kovskej kounáček by vódpaždál při prvním
 páznaku zkompromitování.

Petr

/chvatně barmanovi/ Ještě dva, Tome!...
 /Flutherovi/ Vzpomínky na všechny věci, co
 byly vykonány, a na všechny věci, co národ
 vytrpěl, mně burácely v mozku... Každěj nerv
 se ve mně tetelil touhou udělat něco děsný-
 ho!

Fluther

Jak jsem byl zmáčkutej v davu, poslouchal
 jsem projevy, jak padaj na lidský hlavy jako
 déšť na vobilí; každá škodlivá myšlenka mně
 vopustila a já si řek: "Teď můžeš umřít,
 Fluthere, protože jsi viděl stíny a sny mi-
 nulosti, jak vožívaj v lidskejch tělech,
 který ukazujou, že jestli jsme celý staletí
 neměli špetku kuráže, tak teď jsme přímo vo-
 pačný!" Koukni. /Natáhne ruku Petrovi pod
 nos a vykasá si rukáv/ Krev se mně VARILA
 v žilách!

Petr

/Silueta vysokého muže se opět zjeví
 v okně a mluví k lidu/

/ve svém nadšení zjev řečníka nezpozoroval,
 Flutherovi/ Já jen hořel vytáhnout šavli a
 mávat s ní a mávat s ní -

Fluther

/ho zdrtí/Mecháš toho blábolení na chvílku,
 člověče, ať slyšíme, co říká!

Hlas muže

Soudruzi vojáci od Irských dobrovolníků a
 Občanské armády, radujeme se z této strašné
 války. Staré srdce země potřebovalo ohřát
 rudým vínem bitevních polí... Tak vznešenu
 obět nikdy nepřinesli Bohu jako tuto: obět
 milionů životů ochotné položených pro lásku

k vlasti. A my musíme být hotovi vylít totéž
ruce víno v téže slavné oběti, protože bez
prolití krve není spasení! /Opět zmizí z do-
hledu a doslechu/

Fluther

/prylká zbytek nápoje ve sklenici a řítí se
ven/ Poběž, člověče, vo tohle nesmíme přijít!

/Petr dopíjí pomaleji, a jak vychází
utíraje si ústa hřbetem ruky, vrazí
do vstupujícího Habána. Ihned se vzpří-
mí jako mladý kohoutek s bradou vystř-
ženou a s jeduplncu důstojností v tváři
vypochoduje/

Habán

/u pultu/ Dej mi proboha panáka whisky, ať
se vzpamatuju ze šoku nad tím zjevem, co
zrovna vodcházel!

Rosie

/ihned podniká, přichází k pultu a staví se
k Habánovi/ Ještě jednoho pro mně, Tome
/barmanovi/, ten mladej pán ho koutkem voka
vobjednává.

Barman

/Barman přinese Habánovi skleničku
a Rosie jí chnapne/

Hele, zadrž, Rosie!

Rosie

/barmanovi/ Co, jaký zadrž? Neslyšel jsi,
jak ten mladej pán říkal, že by nemoh nic
vodmítnout malý hezký holíčiče? /Habánovi/
Nemám pravdu, chlapečku?

/Habán nic neříká/

Copak jsem nevěděla, Tome, že to bude v po-
řádku? Rosie přece umí vodhadnout mladýho
mužskýho a číst myšlenky, co se mu honěj
v hlavě. Nemám pravdu, chlapečku?

/Habán se neklidně zavrtí, trochu ustou-
pí a stáhne si čepici do očí/

/Rosie jde za ním/ Držej venku slavný shro-
máždění. Však taky záleží jen na nás, abysme
si vybojovali svobodu.

Habán

/Barmanovi/ Ještě dva, prosím. /Rosii/
Svobodu! Na co je svoboda, když to není
ekonomická svoboda?

Rosie

/zdůrazňuje nataženou paží a pohyby prstu/
Zrovna ty slova jsem říkala, než jste ve-
šel. "Banda podvodníků", povídám, "kerá by
nepoznala svobodu, když jí dostala vod
vlastní mámy". /Barmanovi/ No, neříkala
jsem to, Tome?

Barman

Nevzpomínám si.

Rosie

Ne, žádný nevzpomínáš si. Jen si vzpomeň,
jak jsi sám říkal, že je to všechno jenom
"plánej vohnostroj". No a "vohnostroj ne-
vohnostroj", říkám já, "Rosii Redmondovou",
říkám já, "nikdo nedonutí, aby bojovala za
svobodu, kerá nestojí za fajfku tabáku!"

Habán

Pro pracujícího člověka existuje jediná svo-
boda: vláda nad výrobníma prostředkama,
způsobem směny a rozdělování. /Pokepe Rosii
na rameno/ Podívej, soudružno, já ti tu zej-
tra večer nechám knížku, Jenerského "Teze
o původu, vývoji a konsolidaci evoluční
ideje proletariátu".

Rosie

/odhazuje šál na pult a ukazuje výstřih,
který předvádí značnou část bílých prsou/
Kdyby ses zeptal Rosie, tak mně to láme
srdce vidět mladýho člověka, jak myslí na
něco jinýho, nebo cdivuje něco jinýho než
průhledný hedvábný punčošky, který ukazujou
tvar dívčích nohou!

/Habán zděšeně trochu ucouvne/

Habán

/Rosie ho následuje/ Venku v parku, ve
stínu teplýho letního večera s tvou milo-
vanou nevěstinkou, líbat se, mazlit se, co?

/zděšen/ Co děláte? Ne, to ne, tohle ne.
Já mám jiný věci na práci než lízt za holka-
ma.

/Odvrací se, ale Rosie se drží tváří
k němu/

Ale kačátko, ty moje malý plachý kačátko! Ty jsi v životě nedržel holku za ruku a nevíš, jak bys měl takovou kočička polechtat! /Zalechtá ho pod bradou/ Polechtáme pod bradičkou, pod bradičkou!

Rosie

/se vyrvve a utíká pryč/ Hele, nechte toho; já nechci mít co do činění s takovejma, jako jste vy!

Habán

/běsní/ Ježišmarjá, tady by měl někdo jít do kláštera, trávit svátky zdrávasama, modlit se růženec a mlátit se do prsou jak do dubu!

Rosie

/venku/ Kuku!

Habán

/Petr a Fluther se vracejí následovně/ vání paní Goganovou s dítětem v náručí. Jdou k pultu/

/s plačtivým vztekem/ To je strašný, že mě mládež Habán nenechá projít aby si ze mně neutahoval. Slyšeli jste, jak zamumlal "kuku", když jsme se potkali?

Petr

/podřádně/ Tak nebudu furt natahovat uši, abych zaslech každý zaseptnutí, co kolem mně letí! Já mám zásadu nikdy neztráčet sebevládu, dokud nezačne být nezdravý ji zachovávat. Přece není nic škodlivého na slově "kuku", ne?

Fluther

/slzavě/ To není to slovo; to je ten způsob, jak to říká: nikdy to neřekne rovnou, ale zamumlá to s takovejma divnejma kudrlinkama, jako variace na flétnu!

Petr

No, a kdyby to říkal s variacema na trombón! /Paní Goganové/ Co si dáte, madam?

Fluther

Ale panáka whisky, Fluthere.

Goganová

/barmanovi/ Tři panáky, Tome.

Fluther

/Barman podá skleničky/

Goganová

/pije/ Lesníci maj fantastickéj úbor! Myslím, že jsem lepší neviděla ani v pantomimě... To nejhezčí na tom úboru jsou ty pštroší péra... Když pochodujete a já je vidím, jak se natřásaj a skláněj a mávaj, tak vás všechny vidím, jak visíte na provaze, voči se vám poulejí a nohy cukají a škubou, a lapáte a lapáte po dechu, jak se snažíte umřít pro Irsko!

Petr

Taky začínáte hrát Habánovu hru na utahování a tejrání? Je málo lidí, který by mohli říct, že za pětadvacet let nevynechali ani jedinou pouť do Bodenstownu!

Fluther

Furt se vytahuješ s putováním do Bodenstownu. Myslíš, že nikdy nikdo jinej do Bodenstownu neputoval?

Petr

/řňuká/ Já se nevytahuju; ale každěj rok, co tam jdu, utrhnu z Wolfe tenovýho hrobu lístek a teď už jich mám pomalu plnou modlitební knížku!

Fluther

/pohrdlivě/ Potom má Fluther opačný mínění vo těch, co si dávaj břechtanový listy do modlitebních knížek, předháněj se s kněžíma, chtěli by přezářit svatozáře svatejch tím, že se nosej, jako by měli na hlavě celou polárni zář! /Divoce/ Mně je fuk, kdybys v Bodenstownu spal! Můžeš snídat a vobědvat a věčřit ra hrobě v Bodenstownu, jestli chceš, co se Fluthera tejká!

Goganová

Pro živýho Boha, jen se nezačnete prát, hoši; já jen říkala, jakěj je to hezkej voblek -- hezčí než kilt, protože vodpusť Pámbu, vždyc-ky si myslím, že kilty snad ani nejsou slušný.

Fluther

Ale když se podíváš na něho, tak nevíš, jestli si dělá von strandu z toho vobleku, nebo ten voblek si dělá strandu z něho!

Barman

No tak, co abyste mluvili klidně? Jo? Nestojíme tady vo žádnej kravál.

/Habán a za ním Bessie vejdou. Jdou na druhý konec pultu a upřou na první skupinu pohled/

Habán

/barmanovi/ Dvakrát whisky.

Petr

Tady ho máme; já věděl, že nepotrvá dlouho a přijde za mnou.

Bessie

/mluví k Habánovi, ale ve skutečnosti k druhé skupině/ Nemůžu na mou duši pochopit, jak se někdo může pokládat za katolíka, když nehne ani prstem pro ubohou malou katolickou Belgii.

Goganová

/zvýší hlas/ A co malý ubohý katolický Irsko ?

Bessie

/paní Goganové/ Starejte se vo sebe, madam, a utopte svou pošetilost v pití.

Petr

/úzkostně/ Nevšímejte si jí, vůbec si jí nevšímejte. Vona se prostě rozpumpovává, jen aby se mohla s někým porafat.

Bessie

Mám v srdci bouři hněvu, když pomyslím na všechny ty chudáky vojáčky, mezi nimi můj vlastní syn, promáčený vodou a prosáklý krví, jak tápaj k drtivý smrti, co je rozmetá granátama! Mladý mužský, ve kterejch svítí jako slunce radost ze života, pokládaj bílý těla roztrhaný na cucky na voltář, kterej sám Pánbůh vystavěl pro voběti hrdinů!

Goganová

No to je mi pěkný, muset poslouchat nějakou ženskou a věšet hlavy v mrtvým tichu, když víme, že jistý osoby myslej víc na chlast než na blahoslavený svatý.

Fluther

Pánbů, dycky je nebezpečná a škodlivá, když má rozsvícínco. Nejbezpečnější způsob, jak jí vzít radost z jejího vyvádění, je ponořit svý myšlenky do faktu, že je to osoba ženský-ha pohlaví, která zmizela z dohledu obyčejnejch rozumnejch lidí.

Bessie

Když se dívám na některý ženský, co se tu potloukaj, to by člověk splakal... Ženská, která sama pije s houfem chlapů, to není zrovna příklad pro její pohlaví... Ženská, když pije se ženskou, je jedna věc a ženská, která pije sama, je ještě pořád ženská, -

coury jsou prostě jiná kategorie - ale vdaná ženská středního věku, co ze sebe dělá střed kroužku mužskéjch, to je ženská křiklavá a zarytá, jejíž nohy neostávají v jejím domově.

Habán

/Bessii/ Když pomyslím na všechny problémny, co stojej před dělníkama, dělá se mi nanic, když se kouknu na starý papriky, jak se procházej vystrojený jak zelený panáčkové, co utekli z hračkářství!

Goganová

/namočí prst ve whisky a svlažuje dítěti ústa/ Jinny Goganová je ženská, která už pomalu pětadvacet let žije ve svém vlastním pokoji a kromě slušného pozdravení sousedům nikdy ani nenaklonila hlavu směrem k záleži- tostem jinejch lidí, zatímco zná některý, který nejsou nikdy spokojený; když nestojej jak četníci nad tím, co dělaj druhý!

/Bessie se chystá k odpovědi, když se temná postava opět objeví proti oknu a hlas řečníka mluví vášnivě/

Hlas řečníka

Uplynulých šestnáct měsíců bylo nejslavnějších v historii Evropy. Hrdinství se vrátilo na zem. Válka je strašná věc, ale válka není zlá věc. Lidé v Irsku se války bojí, protože ji neznají. Irsko přes sto let nepoznalo opojení války. Až válka přijde do Irska, Irsko ji musí pozdravit, jako by pozdravilo Anděla Božího! /Postava zmizí z dohledu a doslechu/

Habán

/všem přítomným/ Opium, opium. Jen jedna válka má smysl: válka za ekonomický osvobození proletariátu.

Bessie

Můžou žvát, ale bylo by vhodnější, kdyby některý z nich napravili své cesty a nemuseli posílat kluky, aby hlídali, jestli nejde patrola, aby je nepřistihli s půllitrem piva, a dělaj si legraci z člověka se svou andělskou tvářičkou, která svítí falešností a prolhaností!

Goganová

A jistá ženská stojí celá tuhá za dveřma svého bytu a natahuje uši, aby slyšela, co se mluví, až je úplně vyčerpaná záviděním bližnímu, kterej se snaží mít pár maličkostí, který se daj získat tvrdým snažením a dodržováním slova a obřadů církve!

Petr

/Goganové/ Kdybych byl váma, paní Goganová, odražel bych její pichlavý poznámky mocným mlčením, kerý by zabránilo jejím dráždivějším slovům vniknout do vašich citů. Je to vždycky lepší nechávat tyhle lidi boží pomstě!

Bessie

Bessie Burgessová netvrdí, že toho moc ví, protože nikdo neměla nenasytnou pyšnou mysl, díky Bohu, ale sbírala poznání podle svého svědomí: poučení za poučením, rádek za rádkem; taďy kousek, támhle kousek. Ale /vášnivě máchne šálem/ díky Ježíši Kristu ví, kdy byla počatá, kde byla počatá a jak byla počatá; zatímco zná lidi, který si zdobějí prst nablejškany snubním prstenem, ale těžko by někomu ukazovali voddací list!

Goganová

/se vrhne doprostřed místnosti v návalu hysterického vzteku/ Ty zatracená stará lhářko, můj snubní prsten byl dobře vydělaněj dvacetiletama po boku mého manžela, kterej teď vodpochívá na nebesích, kterýho se mnou oddával Otec Dempsey v kapli sv. Judy vo vánocích 1895; a každý dítě, živý nebo mrtvý, který vodtý doby Jinny Goganová měla, bylo počatý podle desatera prikázání!... A to je víc, než můžou říct některý z vás, který drží před hroznou zkázkou pár ospalejších ctností, který první zašeptání pokušení uspí, který rozeznávají jeden hřích vod druhýho jedině podle toho, kdy byly naposled u přijímání, a který používaj nevinnýho světla zařících hvězd, aby se ponořily do hříchů nočních radováneček!

Bessie

/skočí tváří v tvář paní Goganové a ostře tleská rukama, aby zdůraznila své poznámky/ Vy jste lhářka, madam, stará, votrlá ženská, co využívá dobroty drugejch lidí, co má celou duši scvrklou vod vytáček, takže v ženský vysychná poslední kapka slušnosti, když pozoruje vaše laškování s mužským pokolením!

Barman

No tak, no tak, tišejc. Žádný hádky tu nechci, žádný hádky tu nechci!

Fluther

/se pokouší uklidnit paní Goganovou/ No tak, Jinny, Jinny, je to škodlivá věc, špinit tak kovejhle večer hádkou; vždyť bysme měli bejt rozjásaný pocitama naděje místo vopačné!

- Petr
/se snaží utišit Bessii/ Já jsem strašně nervózní, paní Burgessová, a po každém krá-
válu jsem dlouho zelej mdelej... Prosim vás,
paní Burgessová, než dojde k neštěstí, mějte
k sobě aspon kousíček úcty,
- Bessie
/odstrčí Petra, až přeletí na druhý konec vý-
čepu/ Táhni, ty mrňavej kazateli se žlutou
hubou, ty mrňavej důležitěj macatej votrapo!
- Goganová
/ječí/ Fluthere, pusť! Já nebudu mlčet bez
vodoru, když mi hází žíravý slova do vobli-
čeje a bouří ve slušný ženský každou kapku
pocitivity svejma užvaněnjma ublemcanejma
lžema, který by svatýho donutily, aby říkal
modlitby nazpátek!
- Bessie
/řve/ Á, každej ví, že největší laskavost,
co ti kdo může prokázat, je skrejvat pravdu,
nakolik nám to účta k Bohu všemohoucímu
dovolí!
- Goganová
/zběsile/ Tady, podržte mi někdo děcko;
podržte mi to děcko na moment! Já tý děvce
ukážu, zač je toho loket... /Petrovi/ Tak
vemte to dítě, člověče. /Než si to Petr uvě-
domí, vrazí mu dítě do náručí/
/Goganová stojí před Bessií v bojovném postoji/
Tak pojd', ty loajální děvko, co umírá žalem
pro ubohou malou katolickou Belgii! Až s te-
bou bude Jinny Goganová hotová, budeš mít
dost času si poležet a myslet na svýho krá-
le a na vlast a modlit se za ně!
- Berman
/vyjde zpoza pultu, pronikne mezi obě ženy
a vytlačuje je ke dveřím/ Tak teda, protože
nejste schopný si tiše a přátelsky vyměnit
názory, tak budete hezky rychle vocad. Běžte
si svý spory řešit někam jinam - nechci, aby
mně zas dělali potíže s licencií.
- Petr
/úzkostně paní Goganové/ Tady, vemte si to
dítě zpátky. To jste si pěkně vybrala, komu
ho strčit do náručí!
- Habán
Třeba věděla, komu ho dává.

/rozpálen Habánovi/ Já tě slušně varuju,
mladej Habáne, přestan do mně pálit ty svý
žertíčky a srandičky... Protože jednoho krás-
ného dne přímo Pánubohu před vočima tě zbavím
tvýho posvátnýho života!

Petr

/tlačí Bessii za paní Goganovou/ Běžte, běžte,
už ať jste venku!

Barman

/na odchodu/ Jestli si myslíš, děvenko, že
Bessie Burgessová má nečistý svědomí, tak ti
brzo ukážu ten rozdíl!

Bessie

/položí dítě na podlahu/ Propánajána, počkejte
tady, než jí dám zpátky malýho! /Běží ke dve-
řím/ Haló! Halo! /Vrací se/ Tak, teď vodošla
bez dítěte. Co s ním budeme dělat ?

Petr

Co s ním budeme dělat ? Vynes ho ven a každý-
mu ukazuj, k čemuš přišel !

Habán

/v panice Flutherovi/ Vem ho, Fluthere, a běž
s ním za ní; viď, že půjdeš?

Petr

Za co Fluthera máš ? Ty musíš Fluthera považo-
vat za úplnýho blba. To si myslíš, že Fluther
je jako ty, že nemá špetku zdravýho rozumu ?

Fluther

/rozhodně Petrovi/ Vemte ho, člověče a běžte
s ním za ní, než bude moc daleko. Přece mi
tady tu zatracenou věc nenecháte!

Barman

/ufňukaně, zvedaje dítě/ Bože všemohoucí,
dej mi trpělivost se všema posměváčkama,
tyranama a mučitelema, co se mě pořád snažej
dohnat k tomu, abych se modlil za jejich
voslepení, upečení a uskvarení na onom světě!
/Odejde/

Petr

Bože, to je úleva, když jsou davy pryč.
Ženský jsou hrozný, když se začnou rafat.
Jeden je neudrží. /Habánovi/ Dáš si něco?

Fluther

Ále, tak třeba dalšího panáka.

Habán

/barmanovi/ Ještě dvakrát, Tomíku synáčku.

Fluther

/Barman donese pití/

Víš, ženskou člověk nezvládne, když ztratí hlavu.

/Vejde Rosie a jde k pultu na Fluthero-
vu stranu/

/barmanovi/ Pěkný noby jsou na čerta, když je takovejhle večer; nikdy jsem neměla horší den... Dej mi panáka na zejtřejší účet, Tomíku, miláčku.

/chladně/ Dneska večer už ne, Rosie, už jsi mně dlužná za tři.

/bojovně/ Však ti zaplatím, ne ?

To doufám.

Ty doufáš! Tak takový to s tebou je?

/barmanovi/ Nalej jí jednu, to je v pořádku.

/plácne Fluthera po zádech/ Džentlas!

Už bude brzo po shromáždění.

Čím dřív, tím líp. Je to všechno snůška nesmyslů, soudruhu.

Já bych neřek, že jsou to všechno nesmysly. Koneckonců si Fluther vzpomíná na časy, když byl holohlavý dětátko mámě na klíně a ta ho učila, aby byl věrněj Fenian.

To je všechno opium, soudruhu; tím vším krmí dělnickou třídu buržoázie.

/trochu ostře/ Cože je opium ? Já bych to sice neměl říkat /chytí se za tvář a odtáhne maso od oka/ vidíte tady tu jizvu poď vokem?... To je vod šavle jednoho dragouna v O Connellový ulici! /Nastrčí hlavu Rosii/ Jen si šáhněte na ten důlek, co mám uprostřed hlavy!

Rosie

Barman

Rosie

Barman

Rosie

Fluther

Rosie

Fluther

Habán

Fluther

Habán

Fluther

- Rosie /drbe Fluthera po hlavě a mrká na Habána/
Páne, to je ale čoura!
- Fluther /s tichou pýchou si nasazuje klobouk/ To je
vod rány pendrekem na shromáždění vodborů
ve Fénix parku!
- Habán To tě musel bacit omylem. Nevím, že bys byl
kdy co udělal pro odborářský hnutí.
- Fluther /hlasitě/ Nevíš? Možná že jsem třeba pro vod-
borářský hnutí udělal a vím vo něm tolik, co
ty poskoci, který se tím chluběj!
- Barman Klidně, Fluthere, snaž se mluvit klidně.
- Habán Není třeba se kvůli tomu vzrušovat, soudruhu.
- Fluther /hlasitěji/ Vzrušovat? Kdo se vzrušuje?
Tady se nikdo nevzrušuje! To by muselo
bejt něco většího, aby Fluther jen poknul
brvou. Žvaníš, a když se to veme kolem a ko-
lem, tak toho nevíš vo nic víc než kdo jinej!
- Habán Tak to můžem zkusit a uvidíme, co víš o od-
borářským hnutí: jakej je princip směny?
- Fluther /řve, protože cítí porážku/ Jak mám sakra
vědět, co to je? Vo tom ve stanovách našich
vodborů nic nestojí!
- Barman Pro živýho Boha, Fluthere, snaž se mluvit
klidně.
- Habán Co říká Karel Marx o vztahu hodnoty a výrob-
ních nákladů?
- Fluther /zlostně/ Co je mně sakra po tom, co říká?
Já jsem Ir a nenechám si vod žádnejch cizinců
plíst hlavu!
- Barman Mluv klidně, Fluthere.
- Habán Mluvit s tebou je ztráta času, soudruhu.

Fluther

Neříkej mi soudruhu, člověče. To by to se mnou muselo bejt moc zlý, abych chtěl tebe za soudruha.

Rosie

/Habánovi/ Jeví se mi to jako děsně komická věc, když takovej klouček, co sotva vodrost, se tady rozhání těžkejma slovama a ani neví, co znamenaj, a pokouší se utlouct mužskýho, jako je tady pan Fluther, kterej se náramně vyzná ve světě, ve kterým žijeme.

Habán

/surově Rosii/ Nikdo se vás neprosí, abyste do toho kecala... Já vás mám pěkně votípnoutou, děvenko... Jen si schovejte svý názory tam, kam patříte... To bude ještě hezky dlouho trvat, než Habán začne poslouchat rady a napominání nějaký prostitutky!

Rosie

/zuří ponižením/ Ty všiváku, ty jeden všiváku!... Ty nejsi mužskej... Ty nejsi žádnej mužskej... Já jsem ženská, a i kdybych byla prostitutka, tak mám svý city... Před chvílí kou se mě pokouší vobjímat, čumí na mně, a teď se ten roztrěsenej chudinka vobráťí proti mně, protože vidí, že s ním nechci nic mít... ty všiváku! Kdybych byla mužskej a ty ženská, tak z tebe vymlátím tu špinavost!

Berman

No tak, Rosie! Budeš muset držet hubu, jestli neumíš mluvit klidně!

Fluther

/Rosii/ Zadrž, Rosie, zadrž. Nemusíš se rozčilovat, když jseš s Flutherem... Každá dáma ve Flutherový společnosti má určený správný pole působnosti... Tohle se tě netýká... Nenechám tě, aby ses shazovala tím, že budeš mluvit s takovým uculeným poskokem... To nech Flutherovi, a já ti řeknu, že ti žádná dáma nebude smět nic vytknout, když budeš se mnou.

Habán

Mně je srdečně jedno, jestli budeš celou noc prohánět svou kudrnatou Mařenku, ale když začneš vykládat pustý lži vo tom, co jsi udělal pro odborářský hnutí, tak je nejvyšší čas tě vodhalit!

Fluther

/ostře/ Ty budeš Fluthera vodhalovat? Ale jdi, člověče, takový bych zmlátil dva na-lačnej ža-ludek!

- Habán /pohrdlivě/ Že bys nám řek, kam ty mrtvolý schováváš?
- Fluther /tvář až u Habána/ Přestaň si moc foukat, nebo až s tebou budu hotovej, tak budeš mít vo moc křesťanštější názory na život, to ti povídám!
- Habán Ty seš mi kus chlapa, ty jo.
- Fluther /hrozivě poklepe Habánovi na rameno/ Pozor, pokoušíš Prozřetelnost, když pokoušíš Flutherá!
- Habán /ztratí trpělivost a zahuláká/ Pozor na ty ruce, pozor na ty ruce! Trochu riskuješ, když vošaháváš Habána!
- Fluther /Fluther naráz skočí doprostřed místnosti, praští kloboukem do kouta, strhne si kabát a začne boxovat do vzduchu/
 /řve, co mu síly stačí/ Tak pojd, ty všiváku; napřáhni ručičky, jestli máš v sobě krev mužskýho! Pámbu ví, že za chvíli tady budou lítat sople, to ti povídám... Až s tebou bude Fluther hotovej, to budeš mít vo něm vopačný mínění! Tak pojd, pojd, pojd!
- Barman /výběhne zpoza pultu a chytí Habána/ Hele, jdi ven, hošánku. Protožeš měl pár panáků, tak si myslíš, že můžeš všechno. /Tlačí Habána ke dveřím/ Fluther je můj přítel a já ho nenechám urážet.
- Habán /se pere s barmanem/ Pusťte, pusťte mě; nechte člověku pole působnosti! Jedinou minutu mě na něho pusťte, víc nechci; nechte mě s ním minutu o samotě, než doběhnete pro kněze a pro doktora.
- Fluther /barmanovi/ Pusť ho, pusť ho, Tome; ať si otevře dveře k náhlý smrti, když chce!
- Barman /Habánovi/ Běž, běž, a jdi si dělat klukoviny někam jinam. /Vystrčí Habána a vrátí se/

- Rosie /sbírá Flutherovi kloubouk, zatímco on si obléká kabát/ Pámbu ví, že jsi ho pěkně vyděsil v tu chvíli! Myslela jsem, že tě vod něho nevodtrhnou... Jak jsi vylít a vůbec necouvnu! "Mužský jako Fluther", povídám si, "jsou dneska vzácný".
- Fluther /pyšný sám na sebe/ Přece se nenechám urážet vod nějakýho poskoka... Začal bejt na starýho Fluthera kapánek moc škodlivej... Páni, takovej vorěch a von si troufá mluvit s člověkem, jako jsem já!
- Rosie /nasazuje mu kloubouk/ No že jo!
- Fluther Měl kliku, že se dostal ven ve zdraví! Minulej tejděn jsem jednoho praštil, Rosie, a pajdá ještě tedko!
- Rosie Vždyť bys ho byl přerazil vejpúl, kdybys mu byl dal pořádnou šlupku.
- Fluther /milostně, objímaje ji paží/ Pojď tady do boxu, milánku, a dáme si pár loků, než tě vodvedu domů.
- Rosie Ale Fluthere, ty musíš bejt ženskejm strašně nebezpečnej.
- /Jdou do boxu, když spěšně vcházejí Clitheroe, kapitán Brennan a poručík Langon od Irských dobrovolníků. Kapitán Brennan nese zástavu s pluhem a hvězdami a poručík Langon zelenobíloranžovou trikoloru. Všichni jsou hluboce vzrušeni. Tváře jim hoří a oči se jim lesknou; mluví rychle, jako by si neuvědomovali, co říkají. Byli zhyznoutizování ohnivými projevy/
- Clitheroe /lapá po dechu/ Tři sklenice portskýho.
/Barnan přinese/
- Brennan Už nebudeme muset dlouho čekat.
- Langon Doba je zralá pro revoluci.

- Clitheroe
 Máš matku, Langone .
 Langon
 Irsko je větší, než matka.
 Brennan
 Máš ženu, Clitheroe.
 Clitheroe
 Irsko je větší než žena.
 Langon
 Čas pro bitvu o Irsko je teď - místo pro bitvu o Irsko je tady.
 /Temná vysoká silueta se opět objeví za oknem, tři muži umlknou a naslouchají/
 Hlas muže
 Naši nepřátelé jsou silní, ale i když jsou silní, nemohou přemoci zázrak Boží, který dává dozrát v srdci mladých mužů semenům zasetým mladými muži minulé generace. Myslí si, že pacifikovali Irsko; myslí si, že všech-
 no předvídali; myslí si, že jsou proti všemu zabezpečení; ale ti blázni, blázni, blázni!
 - Nechali nám naše mrtvé Feniany, a dokud Irsko udržuje tyto hroby, nsvobodné Irsko nikdy nebude žít v míru!
 Kapitán Brennan
 /zvedá vlajku s pluhem a hvězdami/ Žalář za nezávislost Irska!
 Langon
 /zvedá trikoloru/ Rány za nezávislost Irska!
 Clitheroe
 Smrt za nezávislost Irska!
 Všichni tři
 K tomu nám dopomáhej Bůh!
 /Připíjejí. Trubka volá na shromaždiště. Spěchájí ven. Pauza. Fluther a Rosie vyjdou z boxu; Rosie drží pod paží Fluthera, který je trochu opilý. Oba jsou veselí/
 Rosie
 Pojď domů, pojd' hezky, člověče. Čeho se bo-
 jíš? Tak půjdeš domů, nebo ne ?
 Fluther
 Samo, že jdu domů. Co by do mně bylo, kdybych nešel ?

Rosie /zamilované/ Tak pojd', ty můj džentlase.
 Hlas důstojníka /dává venku povely/ Irští dobrovolníci
 vpravo vbok, pochodem vchod!
 Rosie /objímá Fluthera a zpívá/
 Měla jsem miláčka krejčího a s tím jsem
 měla jen hoře,
 pak si mě našel námořník, silnej a divej
 jak moře.
 Muchlali jsme se celou noc, až hvězdy šly
 do slunce spát,
 potom nám začal v posteli synáček tancovat!
 Tancoval v posteli chlapeček a křičel,
 že má hlad.
 Potom nám začal v posteli synáček tancovat!
 /Odcházejí v objetí/
 Clitheroe /velí venku/ Dublinský pluk Irské občanské
 armády vpravo vbok, pochodem vchod!

O p o n a

T ř e t í   d ě j s t v í

Bohák v ulici činžáků; zde bydlí Clitheroeovi. Dům je vysoký, úzký, pětipatrový, cihlové průčelí otřískané a zjizvené stářím a zanedbáním. Velké a těžké domovní dveře s dvěma pilíři po stranách vypašují, jako by byly kdysi dávno ohořely. Trochu se naklánějí na stranu, vyviklány z pantů věčným bezohledným třískáním, jímž většina nájemníků zavírá. Osmiúhelníkové okno nemá jedinou tabulku a zbyl jenom rám. Okna kromě dvou /Clitheroeových/ jsou špinavá a vlají za nimi ušpiněné cáry krajkových záclon. Clitheroeova okna mají poměrně bohaté závěsy. Ode dveří na chodník vede pět kamenných schůdků. Na obou stranách je zábradlí, aby lidé nepadali. Kolem levého rohu domu vede úzká ulička přetínající ulici a spojující ji s jinou takovou. Na rohu uličky je svítilna.

Když se otevře opona, paní Goganová pomáhá Mařce na židli, která stojí na chodníku vedle zábradlí nalevo od schodů. Pak ovine Mařce kolem ramen šál. Čas - o několik měsíců později.

Goganová

/upravuje šál/ Sluníčko ti udělá ze všeho nej-líp. Ještě pár neděl takového počasí a kďoví, jak ti nebude dobře... Je ti takhle dobře ?

Mařka

/slabě a unaveně/ Jo, mami, dobře.

Goganová

Jak se cejtíš ?

Mařka

Líp, mami, líp. Kdyby mě jen přešel ten hroznej pocit, že se propadám, tak by mi bylo fajn...

Goganová

Ale, toho si nevěšimej. Třeba máš v nepořádku žaludek... A tvoje ubohý dejchání, je to s ním lepší, co myslíš ?

Mařka

Jo, mami, vo moc lepší.

Goganová

No, aspoň to... S boží pomocí už to teď s tebou bude k lepšímu... A co nohy, máš je trochu silnější, co myslíš ?

Mařka

/podrážděně/ Já nevím, mami. Myslím... trošinku.

Goganová

I to je dobrý... Měla jsem dojem, že tě slyším kašlat nějak víc než vobyčejně včera v noci... Co myslíš, kašlala jsi víc ?

Mařka

Ne, mami, nekašlala.

Goganová

Měla jsem dojem, že tě slyším, protože mě celou noc budilo to střelení. A když jsem myslela na toho blázna Fluthera, kterej běhal celou noc venku a hledal Noru Clitherovou, když slyšel, že šla hledat manžela, a trnula jsem, že každou chvíli se připotáčí celej vobvázaněj a zalitej vlastní krví a sotva doběhneme pro kněze, aby vyslech poslední zašeptání jeho poslední zpovědi, tak jeho duše bude vodcházet černou bránou smrti do země žasnoucích mrtvejch... Není ti zima, vid' ?

Mařka

Ne, mami, je mi dobře.

Goganová

Jen měj hrudník pěkně přikrytej, protože seš na něj choullostivá... Kdyby hrozilo nějaký nebezpečí, tak tě šoupu hned dovnitř....
/Dívá se po ulici/ Hele, tady běží Habán se starým Petrem. Bože všemohoucí, to se dějou věci, když ty dva táhnou spolu!

/Petr a Habán vejdou udýchání a vzrušení/

/Goganová mužům/ Byli jste daleko ve městě ? Zahlídli jste Fluthera nebo Noru ? Jak to vypadá ? Slyšela jsem, že střilej z Hlavní pošty. Že kolem Nelsonovýho sloupu a Parnellový sčchy ležej hromady tomíků a že dláždění v O Connellový ulici je samá louž krve.

Petr

Neviděli jsme ani stopy po Noře nebo po Flutherovi.

Goganová

Měli jsme jí zadržet násilím, když chtěla jít hledat manžela... Ví Bůh, co se s ní stalo - pořád jí vidím nataženou na zádech v nemocnici, jak sténá bolestí, s kulkou ve vnitřnostech, a jeptišky se snažej naposled jí ukázat krucifix.

- Habán
Nemůžeme nic dělat. Do O'Connellovy ulice se nedá ani nos strčit a Tylerova hoří.
- Petr
A viděli jsme hulány -
- Habán
/ho přeruší/ Klusali kolem s nosem nahoru, ostruhy a šavle brnkaly a kopí se natřásaly, a vypadali, jako když se ptaj sami sebe "Tak kde jsou ty mrzáci, at si do nich pích-nem?" a nejednou z hlavní pošty salva a půlka jich leží na zemi a druhá půlka pádí pryč a přemejšlí, jak daleko budou muset mazat, než se dostanou do bezpečí.
- Petr
/si mne ruce/ "Setsakra", říkám si, "tohle vypadá, že to myslel vážně"!
- Habán
A pak vyjde generál Pearse a jeho štáb, a jak stojí vprostřed ulice, tak čte Prohlášení.
- Goganová
Jaký prohlášení?
- Petr
Vyhlásil Irskou republiku.
- Goganová
Ale děte!
- Petr
Dělová loď Helga ostřeluje odborovou ústřednu a slyšel jsem, že lidi, co bydlej u doků, se museli po břiše plazit na mši a kolem nich hvízdaly koule.
- Goganová
Bože nás chraň, jak tohle všecko skončí.
- Bessie
/vykoukne z horního okna/ Teď můžete bejt spokojený, teď můžete bejt spokojený. Tak si děte pro pušky, jestli ste mužský - Johny, vezmi pušku, vezmi pušku, vezmi pušku! Teď ste z toho celý pryč, teď hošánek nemá na boku šavličku! No, teď ste z toho celý pryč!
- Goganová
/varovně Petrovi a Habánovi/ Pst - neodpoví-dejte jí. Je to pravá oranžovská čubka! Celý odpoledne vyřívává "Vládni, Británie"!

Petr

Doufám, že Fluthera nepotkala žádná nehoda, je to takovej divous.

Goganová

Dejž to Pámbu; ale včera se mně zdálo, že jsem viděla do domu vnášet nosítka a na nich postavu celou tuhou, voblečenou ve františkánským. A pak jsem slyšela šeptat neviditelnéj zástup litanii za mrtvý; a pak byla taková tma, že nebylo vidět nic, než bílou tvář tý mrtvoly, jak září jako bílej leknín, co plave na černým jezeře. Pak se mně u ucha ozval tenounkej šepot: "Není ta tvář nápadně podobná Flutherovi?" a pak se ty mrtvý rty se zachvěním votevřely, a i když jsem neslyšela, tak jsem věděla, že říkaj: "Chudák Fluther, tak už složil zbraně a jeho rozechvělá duše zakotvila v místech, kde zlý vodpočívají a unavený už neškoděj."

Petr

/si nasadil brýle a kouká po ulici/ Tady sou, propáníčka, tady sou! Zrovna vyšli zpoza rohu - Nora a Fluther!

Habán

Musí bejt raněná nebo co - vypadá to, že jí nese.

Goganová

/Fluther a Nora vejdou. Fluther jí objímá paží a napůl ji vede, napůl nese. Její oči jsou mrtvé a prázdné, tvář bledá a vyčerpaná, vlasy rozbázené a šaty zaprášené/

Fluther

/běží k nim/ Potěš Pámbu, jste raněná, paní Clitheroeová, nebo co ?

Goganová

/Noře/ Slyšela jste něco o panu Clitheroeovi?

Nora

/unaveně/ Nikde jsem ho nemohla najít, paní Goganová. Nikdo mi nechtěl říct, kde je. Řekli mně, že dělám ostudu svému mužovi a irskejm ženám, když tak vyvádím... Říkali, že se ženy musej naučit bejt odvážný a přestat bejt zbabělý...Mně, která sem se odvážila z lásky víc, než voni z nenávisi....

/Zvedá hlas v hysterickém protestu/ Mýho Jacka zabijou, mýho Jacka zabijou!... Obětují ho mrtve jm, ty řezníci!

Bessie

/ z horního okna/Teď ste panečku celý pryč!
To sou ty konce, když holčičky hubičkovaly
a vobjímaly svý chlapečky, aby šli prolejšvat
krev... Cpaly jim do hlavy pohádky, co neměly
žádněj začátek, ale dá Pámbu, že budou mít
rychlej a krvavej konec!... Dělej z hořkýho
sladký a ze sladkýho hořký... Bodať do zad
muže, který za ně umírají v zákopech! Je to
zlá věc, když někdo opovrhne desaterem, pro-
tože na posměvače je připravenej soud a důtky
na záda bláznů! /Odchází od okna a zpívá/

Vládni, Británie, vládni po mořích,
Brity nikdy nikdy nikdo nepokoří!

Fluther

/zařve nahoru do okna/ Ty negramotná stará
krávo!

Goganová

/Noře/ Však se vám vrátí v pořádku, uvidíte,
paní Clitherceová; dyť nakonec spousta ženskéjch
pustila syry a manžely, aby šli do nebezpečí
v boji, do keryho se pustili.

Nora

Já si prostě pořád musím myslet, že každá
vypálená rána je vypálená na Jacka a že každá
rána vypálená na Jacka je vypálená na mně.
Co je mně po jinejch? Já dokážu myslet jenom
na sebe jedinou... A žádná ženská nedává syna
nebo manžela proto, aby ho zabili - jestli to
říkají, tak lžou, lžou proti Bohu, přirozenosti
a proti sobě samejm!... Jedna zatracená děvka
na barikádě mi řekla, ať jdu domů a nepokouším
se zastrášit mužský... Že nejsem hodná porodit
syna mužovi, kterej bojuje za svobodu...
Začala jsem ji drápat a bít do vobličěje, já
až nás roztrhli... Strčili mě do ulice a já
je proklela - proklela ty zpustlý buřiče
dobrovolnický, co mě šílenou vytáhli do ulic
hledat mýho muže!

Petr

Budeš muset bejt trpělivá, Nora. Všichni musí-
me snášet mučitele a tyrany na tomhle světě.

Habán

Kdyby bojovali za něco, co za to stojí, tak
bych neřek...

Fluther

/Noře/ Panu Clitheroeovi se nestane nic škodlivého, uvidíte, že skončí přímo vopačně.

Nora

Ach, já vím, že ať je, kde je, tak by chtěl bejt se mnou. Víím, že touží mě hladit po vlasech a po krku a hrát si s mou rukou a cejtit, jak mu zavírám pusku svojí... A že zůstává tam, kde je, protože je hrdina? /S vášní/ Ne, protože je zbabělec, zbabělec, zbabělec.

Goganová

Depak, zbabělci to rozhodně nejsou.

Nora

/vztekle je znevažuje/ Já vám povídám, že se bojejí priznat, že mají strach!... Á, já to viděla, já to viděla, paní Goganová... Na barikádě v Královský ulici jsem jim všem viděla ve vočích blikat strach... A uprostřed ulice ležela strašná schoulená hrcmádka... Obličej měl vraženej do dláždění a ruku zkroucenou na zádech... A každej kousek jeho zkroucenýho těla křičel proti tý strašný věci, co ho potkala... A já viděla, že se na to bojejí kouknout... A některý se mi smáli, ale byl to vyděšenej smích... A některý na mně řvali, ale v tom křiku se trás strach... Povídám vám, že se báli, báli, báli!

Goganová

/vede ji do domu/ Pojďte dovnitř, děvenko. Kdybyste bejvali spolu dyl, tak by to odtrženi nebylo tak brozný.

Nora

Ta bolest, co cejtím voď chvíle, co voveděl, zatlačila všechny hrubosti a všechny zlý slova, co mi kdy řek; jenom ty květy, co vyrostly z našeho života, jsou teď přede mnou; jejich barvy se mi vlněj před vočima a dejchají sladký vůně na každou myšlenečku, co mi vyskočí v hlavě, až se mi někdy, paní Goganová, zdá, že začínám šílet!

Goganová

Bude vám vo moc líp, když si na chvílečku lehnete.

Nora

/na odchodu se obrátí na Fluthera/ Nevím, co bych byla provedla, kdyby nebylo Fluthera. Kdyby nebylo jeho, tak ležím někde na ulici...

/Vcházejíc do domu/ Záhneli i tu trošku štěstí, co pro mě život připravil. Odešel ode mně navždycky, navždycky... Ach, Jacku, Jacku, Jacku!

/Paní Goganová ji vede dovnitř, když Bessie vychází ven v šále. Projde kolem nich s nosem vzhůru. Když zajdou, mlčky podá Mařce hrnek mléka/

Fluther

Kerej z vás má drobný?

Habán

Já.

Bessie

/prochází kolem nich na ulici/ Vy a vaši vůdcové a ty jejich cínový vojáčekové jednoho přivedli do pěkný situace, když musí jít shánět kousek chleba bůhvíkam... Proč nejste u hlavní pošty, když jste mužský? Nějak blednete... Zmijí pronárod, to jsou Irové.
/Odejde/

Fluther

Čert ji vzal... /Habánovi/ Tak začni, ať nehřešime zahálkou. /Mařce/ Tak jak se máme dneska, Mařenko? Co to piješ, mlíko?

Mařka

Skvěle, Fluthere, skvěle, děkuju. Jo, mlíko.

Fluther

Nemohla bys pít nic lepšího... Aspoň jednu dobrou věc tenhle zmatek udělal: kapka alkoholu se nikde nesežene, a jestli to potrvá tejdén, tak si na to tak zvyknu, že už na pivo ani nepomyslím.

Habán

/vyndal z kapsy dvě ošoupané mince a dřívko asi 25 cm dlouhé/ Na co sázíte?

Petr

Hlava.

Fluther

Vorel.

/Habán položí mince na dřívko a vyhodí do vzduchu. Jak zacinkají po zemi, je slyšet vzdálené zadunění velkého děla. Okamžik naslouchají/

Fluther

Co to sekra je ?

Habán

To je jako rána z velkého děla!

Fluther

Přece na nás nebudou používat dělostřelbu!

Habán

/opovržlivě/ Nebudou! /S vášní/ Ty na nás použijou cokoliv, člověče!

Fluther

Ale, Ježíšikriste, to je proti pravidlům!

Petr

/fňuká/ Co by se stalo, kdyby sem přilít šrapnel?

Habán

/ironicky/ Vodletěl bys na nebe v ohnivém voze.

Petr

I přes to varování, co se tady všude kolem nás vozejívá, ty mě začneš zas popichovat ?

Fluther

No tak, házej znova, házej znova. Vorel.

Petr

Hlava.

/Habán hodí mince/

Fluther

/když padají/ Nech je kutálet, nech je kutálet!
Hlava, panebože !/Bessie vzrušeně vběhne. Má na hlavě nový klobouk, kolem krku lišku přes svůj šál, tři deštníky pod pravou paží a pod levou krabici sušenek.
Mluví rychle a udýchaně/

Bessie

Vytloukají vobchody, vytloukají vobchody!
Roztíjejí vokna, vyrážejí dveře a všecko běrou! A dobrovolníci do nich střílejí. Viděla jsem dva mužský a ženskou, jak tlačej po ulici piáno a pot se z nich leje, jak ho zkoušejí dostat na chodník; a jedna baba, muselo jí bejt aspon sedumdesát a vypadala, že jí každou chvíli klepne pepka, zkouší vytáhnout rozbitou výkladní skříň obrovskou manželskou postel! Chtěla jsem si počkat a voblíknout se vod hlavy k patě.

- Mařka /Bessii, když vchází do domu/ Pomozte mi dovnitř, je mi divně.
- Habán /Bessie nechá uloupené věci za dveřmi a rychle se vrací pro Mařku/
- Fluther To je ale vod ní sobecký - nejdřív si počká, až toho bude mít tolik, kolik unese, a teprv pak to přijde říct!
- Bessie /běží ke dveřím a volá dovnitř na Bessii/ Hej, Bessie, slyšela jste vo nějaký vytrískaný hospodě ?
- Fluther /uvnitř/ Vo žádný jsem neslyšela.
- Habán /v návalu nadšení/ Tak vo ní brzo uslyšíte!
- Petr Pojď, člověče, a nežtrácej čas !
- Fluther /když utíkají/ Co, co, to mě tu necháte ?
- Petr Ty se tady necháváš!
- Habán a Fluther /úzkostně/ Copak jste neslyšeli, že do nich střílejí ?
- Petr /spolu/ No a ?
- Fluther A kdyby mě trefili ?
- Habán Tak tě aspoň křesťansky pohřbíme.
- Petr /ironicky/ Vystrojenýho v uniformě.
- Fluther /zuřivě Habánovi/ Kéž by tě milující Pánbůh co nejdřív nějak potrefil, ty můj mladej Habáne, když učíš Fluthera, aby si ze mně taky utahoval a dělal na mně oušklebky a ouštěpky!
- Habán /Módně oblečená obtloustlá dáma středního věku spěšně přichází a zamíří ke skupině. Málem omdlévá strachem/

Žena

Proboha, ukázal by mi někdo z pánů laskavě cestu do Rathmines?... Bláhově jsem šla navštívit přítelkyni, myslela jsem si, že ten rámus je jen legrace, a teď nemohu sehnat ani auto, ani tramvaj, která by mě odvezly domů - není to strašné?

Fluther

Obávám se, paní, že všechny cesty jsou stejně bezpečný.

Žena

A co budu dělat? Není to strašné?... Já se tak liším od ostatních. Jak zaslechnu střelbu, nohy se mi podlamují - nemohu se hnout, jsem ochromená - není to strašné?

Fluther

/odehází/ Je to škodlivej stav, maďam, to máte pravdu.

Žena

/ho chytá za kabát/ Jak jsem se plížila témhle po ulici, hlavu sklopenou, oči přivřeně, hvízdla mi kulka snad centimetr před nosej... Musela jsem se dlouhou dobu opírat o zeď a lapat po dechu - málem jsem padla mrtvá - bylo to strašné!... Nešel byste někdo laskavě se mnou a nedoprovodil mě do bezpečí?

Fluther

Já musím pryč, maďam, zachraňovat věci z hořících domů.

Habán

Tak pojď, nebo nebude co zachraňovat.

/Odsspěchají/

Žena

/Petrovi/ Nebyla to strašná věc, že jsem vyšla z domu své přítelkyně? Nebyla to pitomost?... Nemám nejmenší představu, kde jsem... Vy máte laskavou tvář, pane, nemohl byste jít a ukázat mi cestu do Rathmines?

Petr

/podrážděně/ Myslíte, že budu riskovat život a klusat před váma? A nechat se třeba trefit do nohy nebo tak, aby se mně Fluther a mladěj Habán celej zbytek života smáli?
/S pohoršeným zavrtěním hlavou zajde do domu/

žena

/odchází/ Já to vím, že omdlím jako špalek, jestli uslyším ještě jednou někde blízko střilet - není to strašné?

/Paní Goganová vyjde z domu a tlačí kočárek. Když se jde na ulici, z domu se vyřítí Bessie, žene se k paní Goganové a chnapne kočárek, čímž paní Goganovou zastaví/

Bessie

Hele, kam s tím jdete? To jste panečku uměla rychle najít ten kočár... Možná, že nevíte, že paní Sullivanová, než jela na velikonoce k rodině, mně dala přísný nařízení, abych se po něm vůbec podívala, jestli pořád stojí, jak ho nechala v rohu haly.

Goganová

O tý vaší poznámce je třeba trochu pouvažovat, paní Bessie Burgessová, když ten kočárek stojí v naší hale a ne ve vaší; půl metru vod mejh vlastních dveří; ani není třeba menovat vosobu, která první věc, co ráno udělá, se podívá, jestli tam stojí, a to samý poslední věc, co udělá večer; a dycky si řekne, že jí třeba šálí zrak, a radši si na ten kočárek šáhne, aby měla jistotu! Navíc mi něco říká, že ten náhlejší zájem, co vo něj najednou jevíte, je uchvátaná tužba použít ten kočár pro účely, jaký by ženská, co ctí zákon a pořádek, nepřenesla přes srdce.

/Škubne kočárkem, až Bessie poskočí/

Bessie

/dál se drží kočárku/ V domě není živáčka, kerej by nevěděl, že to nebyla Bessie Burgessová, kerá věčně celá roztřesená naříkala na lidi, co nechávají v cestě kočárky jinejm, kerý platěj každej tejdén činži a dycky si musejí najít místo pro svůj vlastní nábytek ve svý vlastní cimře... A co se týče zákona a pořádku, tak nechme harfu a trojlístek stranou a Bessie Burgessová si bude ctít lva a jednorožce, jak včna chce!

Petr

/se zjeví ve dveřích/ Myslím, že půjdu s váma dvěma a podívám se na tu legraci. Jeden to musí risknout, koneckonců.

Goganová

/si nevěšimá Petra, tlačí kočárek zas o krok/
 Pusťte ty své pračky, madam, a nevošahávejte
 ten kočár, laskavě; a když přestoupím dobrý
 vychování, tak vám musím říct, paní Burgesso-
 vá, že je to Janny Goganový sakra divný, že
 taková dáma, co věčně zpívá žalny, by mohla
 snížit myšlenky vod nebes až k pokoutnímu shá-
 nění, kde by se dalo šlohnout něco, co se
 zatoulalo ve víru boje; kerej vedou naši ho-
 ši za svobodu své země!

Petr

/se směje a mne si ruce/ Hihihih! Půjdu s vá-
 ma a pomůžu vám.

Goganová

/rychle otočí hlavu, tlačí kočárek kupředu/
 Sedněte si do kočárku a my vás vodvezem.

Bessie

/paní Goganové/ Bída a utrpení donutily
 Bessii Burgesovou bydlet s divnou společ-
 ností, ale vona dycky znala ty, s kterejma
 musí žít skrzna krz, a tak jim může říct,
 že vždycky měla křesťanský svědomí a že myš-
 lenka na kradení a loupení je její duši
 úplně cizí a že její současnej záměr je do-
 cela vznešeněj: posbírat věci pohozeny a
 roztroušený v nevázaným zmatku všeobecnýho
 plundrování!

Petr

/Mezitím zašly. Petr je následuje,
 když vtom ho zarází rána z velkého
 děla v dálce/

Bože všemohoucí, už zas to velký dělo!
 Bože chran, aby se jim něco stalo, ale
 vůbec bych je nelitoval, kdyby je něco pot-
 kalo v jejich šílený snaze plundrovat a ni-
 čit.

/Rozhlédne se po ulici, pak běží ke
 vchodu domu a vztekle ho zabouchne;
 jde si sednout na židli, na níž se-
 děla Mařka, vyndá dýmku, zapálí si
 a začne kouřit s povzneseným výrazem.
 Habán se připotáčí s púlmetrákovým
 pytlém mouky na zádech. Na pytli má
 celou šunku. Jde ke dveřím, zatlačí
 hlavou a zjišťí, že se nedají otevřít.
 Pootočí se k Petrovi/

Kdo zavřel ty dveře ?... /Kopne do nich/
Hele, tak pojď votevřít, jo ? To, co mám na
hřbetě, není dámská kabelka.

Habán

Jo, mládež Habáne, ty si myslíš, že ti budu
dělat sluhu ?

Petr

/vztekle/ Votevřeš ty dveře, ty starej -

Habán

/řve/ Nežádej na mně, abych ti votvíral
nějaký dveře... Zvoustujuješ a zneuctujuješ
věc, za kterou dobrý mužský bojujou...
Ach, Pane Bože, vodpusť lidem, který místo
aby zdobili práci, kerou naši hoši dneska
konají, tichou počestností a trpělivostí,
hanoběj jejich voběti zběsilým loupením a
lotrovtvím!

Petr

A voči ti div nevypadnou z hlavy závisť,
že nemáš vodvahu popadnout pár věcí, co
Hospodin rozdává svejím vyvolenějm!... Ty
starej pokrytče, kdyby byli všichni slepí,
tak bys ukrad i kříž volovi ze zad!

Habán

/velmi klidně/ Ty mě nevyvedeš z míry;
můžeš si popíchnout, jak dlouho chceš;
jen dloubej a dloubej a dloubej; hihihí!
Já se nedám vyvést z míry.

Petr

/Někdo otevře a Habán vejde/

Habán

/zevnitř posměšně/ Kuku!

/běží ke dveřím a rozběsněně řve, jak pádí
za Habánem dovnitř/ Ty vychrtlej, vyčouhlej
vejškrabku, ty všiváckej parchante...
/Zachází/ Všiváckej parchante! Všiváckej
parchante!

Petr

/Vejdou Bessie Burgessová a paní
Goganová, tváře ozářené velkou pý-
chou a radostí. Bessie tlačí kočá-
rek naplněný šatstvem a botami;
na hromadě je parádní stoleček,
který paní Goganová přidržuje levou
rukou, kdežto pravou si přidržuje
na hlavě židli. Než se objeví, je
slyšet, jak mluví/

Goganová

/za scénou/ Takový nádherný jsem snad v životě neviděla /objeví se/, s téma špičkama a s téma špalíčkovějma podpatkama.

Bessie

Půjdou nám báječně k těm šatům, co jsme sbalily, jen co našijeme do živůtků kousek hedvábí navíc, aby nebyly tak nestydatý a byly vhodné pro ženy, který neztratily samy sebe v našich nahatejch časech.

/Horlivě nesou dovnitř židli, stůl a část věcí. Pro zbytek se vracejí/

Petr

/ve dveřích, kysele paní Goganové/ Á, vy. Mařka vypadá na vomdlení a malej jí řve na klíně, až dostává křeče.

Goganová

/odsekne/ Vona vypadá na vomdlení furt!

/Chystá se vejít v náručí věci, vtom se ozve výstřel z pušky. Obě s Bessí se vrhnou ke dveřím, které se Petr v panice snaží zavřít dřív než se dostaly dovnitř/

Hej, hej, ty zbabělej troubo starej, co nám zavíráš dveře před nosem ?

/V zmatku ustupují dovnitř. Pauza. Pak vejde kapitán Brennan a podpírá poručíka Langona, který se ho drží kolem krku. Langonovu smrtelně bledou tvář projíždějí záškuby bolesti. Je v stavu kolapsu. Brennan ho spíš nese. Za okamžik je následuje Clitheroe, bledý, ve stavu ovládané nervozity, ohlíží se, odkud přišli, pušku připravenou v rukách/

Brennan

/surově Clitheroeovi/ Proč jsi jim střelil nad hlavu? Proč jsi je nechtěl zabít ?

Clitheroe

Ne, Bille, ne; špatný lidi, ale Irové.

Brennan

/surově/ Čert vzal Iry! Napedaj muže, který za ně nasazujou život. Jestli ty před-městský vši zas přílezkou za náma, tak ně-koho sejmi, nebo já jim ukážu sém, co je to střelení !

Langon

/sténá/ Bože, copak tu není nikde žádná sanitka?... Mám žaludek vyvrvenej z těla; cejtím to - ooh, Kriste pane!

Brennan

Odvahu, Jime, už brzo seženeme pomoc.

/Nora se vyřítí z domu a vrhne se Jackovi kolem krku s divokou a radostnou naléhavostí. Vlasy rozpuštěné, tvář propadlá, ale oči jí září štěstím a úlevou/

Nora

Jacku, Jacku, Jacku, díky Bohu... díky... Byl milosrdnej a smiloval se nad svou děvečkou ubohou... Jacku, Jacku, miláčku, myslela jsem, že jsem tě ztratila, a ty ses našel, myslěla jsem, že jsi mrtev a ty jsi živí!... Buď Bohu na výsostech chvála, chvála!... Jacku, chudáčku... dej mi pusku, dej mi pusku, Jacku, dej svůj Norence pusku!

Clitheroe

/ji líbá a mluví trhaně/ Norenko, Norenko moje krásná, kéž bych tě byl nikdy neopustil.

Nora

Teď na tom nezáleží - teď ne, teď ne, Jacku. Budeme si tím dražší... Dej mi pusku, dej mi ještě pusku.

Clitheroe

No tak, probcha, Noro, nedělej scénu.

Nora

Nebudu, nebudu, slibuju, slibuju, Jacku; přísahám. Budu mlčky a statečně snášet tu radost, že tě mám zase v náručí... Těžko se potlačuju slzy štěstí po takový strašný bolesti.

Bessie

/shora z okna/ Naši zpěváčkové už nejsou tak blažený. Děla jim vyrazily harfičky z ručiček. Generál Clitheroe by radši ropínal svůj paničce živůtek, než stál na barikádě... A tady náš profesor přes zabíjení kuřat zjišťuje, že má před sebou najednou něco těžšího než ty své kuřata, a to je co říct!

Brennan

/nahoru/ Zavři hubu, ty stará čarodějnice!

Bessie

/dólu na Brennana/ Škrťiči kuřat, škrťiči kuřat, škrťiči kuřat!

- Lanlon
Pro živýho Boha, Bille, odveď mě někam,
kde se mi podívaj na tu ránu. To mám umřít
dřív, než se něco udělá pro mou záchranu?
- Brennan
/Clitheroeovi/ Pojď, Jacku. Musíme sehnat
tady Jimovi pomoc - to ani nepomyšlíš na
jeho bolest a nebezpečí?
- Bessie
Škrtiči kuřat, škrtiči kuřat, škrtiči ku-
řat!
- Clitheroe
/Noře/ Pusť mě, miláčku, nech mě jít.
- Nora
/na něm visíš/ Ne, ne, ne, já tě nenechám
jít! Pojď, pojd domů, k nám domů! Jacku,
srdce moje, můj miláčku, můj muži, a zapo-
meneme na ty strašný dny!... Vypadám teď
unavená, ale pár hodin odpočinku, blažená
v tvým náručí, a zas omládnou a rozkvetu a ty
budeš rád, rád... rád!
- Lanlon
Kdybch byl zůstal dýl skrčenej, nemuseli
mě dostat! Kdeko tomu uteče a mně to ro-
zerve břicho!... Ani řvát jsem nemoh, ani
řvát... Myslíš, že jsem opravdu těžce raně-
nej, Bille? Zdá se, že mám šaty celý na-
sáklý... To je krev... Bože, to musí bejt
ná vlastní krev!
- Brennan
/Clitheroeovi/ Tak dělej, Jacku, rozluč se
s ní, dej jí ještě pusu a pojd! Chceš, aby
mně Lanlon umřel v náručí, zatímco se bavíš
se svou Norou?
- Clitheroe
/Noře/ Musím jít, musím jít, Noro. Lituju,
že jsme se vůbec potkali... Nedalo se nic
dělat - všechny ostatní cesty zablokovali
Britové... Pusť mě, no tak mě pusť, Noro!
Chceš, abych se zpronevěřil kamarádům?
- Nora
Ne, já tě nepustím... Chci, abys byl věrnej
mně, Jacku... Já jsem tvůj nejdražší kamarád;
já jsem tvůj nejuvěrnější kamarád... Tamti jen
chtějí mít tu útěchu, že jsi s nima ve stejným
nebezpečí... Ach, Jacku, já tě nemůžu pustit!
- Clitheroe
Musíš, Noro, musíš.

Nora

Celou včerejší noc jsem tě hledala na barikádách, Jacku... Nemyslela jsem na nebezpečí - mohla jsem myslet jenom na tebe... Všude jsem se po tobě ptala... Některý se smáli... Odstrkovali mně, ale já strkala taky... Některý mně i uhodili... A já křičela a křičela tvoje jméno!

Clitheroe

/v obavě, že by ho její počínání mohlo v budoucnu zostudit/ Co tě popadlo, že jsi ze sebe udělala takovou podívanou?... Jak mi bude, co myslíš, až mi řeknou, že má žena po mně brečela na barikádách? Copak jsi víc, než jiný ženský?

Nora

Možná nic víc; ale ty jsi pro mně víc, než kterékoli jiné člověk, Jacku... Já to myslela dobře, Jacku, opravdu... Nemohla jsem si pomoci... Neměla jsem ti to říkat.... Z lásky k tobě jsem byla šílená hrůzou.

Clitheroe

/rozzlobeně/ Budou tě říkat, že jsem tě poslal ven, abych měl vejmluvu tě vést domů... To chceš zesměšnit všechny nebezpečí, kterejch se vodvažuju ?

Langon

Polož mě, polčž mě, Bille; třeba to bude mív bolát, třeba, když budu ležet... Bože, Bože, smiluj se nađe mnou!

Brennan

/Langonovi/ Ještě pár kroků, Jime, ještě pár kroků, zkus to ještě ještě pár kroků vydržet.

Langon

Já nemůžu, já nemůžu, já nemůžu!

Brennan

/Clitheroeovi/ Tak jdeš, člověče, nebo si tu budeš dojednávat líbáňky?... Jestli chceš dělat zrádce, tak řekni, a my jdeme!

Bessie

/shora/ Utíkáte před tomíkama - škrtiči kuřat! Utíkáte před tomíkama - škrtiči kuřat!

Clitheroe

/surově Brennanovi/ Aby tě čert vzal, chlape, kdo tu chce dělat zrádce ? /Noře/ Hele, pust mě, pust, jo ?

/se tiskne ke Clitheroeovi a ukazuje na Brennana/ Podívej, Jacku, podívej, jak se vzteká; podívej, jak mu ve vočích bliká strach... Sam se bojí, bojí, bojí!... Chce, abys šel s ním, aby třeba smrt netrefila jeho, ale tebe!... Obrát se a podívej se na něho, Jacku, podívej se na něho, podívej se na něho!... I duše ho mrazí. Třese se při myšlence, co se mu může stát... To jeho strach se tě pokouší vyděsit tak, abys nepoznal, že ho cejtí zrovna tak jako ty!

Nora

/zápasí s Norou/ Čert tě vem, ženská, pustíš mě!

Clitheroe

/ostře Clitheroeovi/ Proč ji prosíš, aby tě pustila? Bojíš se jí nebo co? Odtrhni jí ruce a jdi domů a sedni si jí na klín!

Brennan

/Jack se pokouší hrubě jí odtrhnout ruce/

Nora

/prosebně/ Ach, Jacku... Jacku... Jacku!

Langon

/v bolestech/ Brennane, kněze; umírám, já myslím, že umírám!

Clitheroe

/Noře/ Jestli nepustíš po dobrém, tak tě přinutím! /Brennanovi/ Tumaš, podrž mi na moment tu pušku. /Podá pušku Brennanovi/

Nora

/žalostně/ Prosím, Jacku... Ubližuješ mi, Jacku... vážně... to bolí... bolí! Ne, ne, ne!... Ach, Jacku, dala jsem ti všecko, o co jsi kdy požádal... Neodhazuj mě teď od sebe!

/Hrubě jí uvolní ruce a odstrčí ji.
Nora padne na zem a zůstane ležet/

/Nora slabě/ Ach Jacku... Jacku... Jacku!

Clitheroe

/si bere pušku od Brennana/ Pojďte, pojďte.

/Odejdou. Bessie se pár okamžiků dívá na Noru ležící na ulici, pak zmizí z okna, vyjde, přiběhne k Noře, zvedne ji do náruče a rychle ji vnese do domu.

Krátká pauza. Pak je za scénou slyšet zbesilý opilý jek; blíží se a vejde Fluther, šílený, s divokýma očima, hloučně opilý do nepřičetnosti. V náručí má hliněný třílitrový džbán whisky; z jedné kapsy kabátu mu vlaje rukáv nové košile; na hlavě má jasné modré dámský klobouk se zlatými mašličkami, všechno, co naloupil/

Fluther

/nepřičetně zpívá/ Fluther je dobrý chlapík...
Fluther je dobrý chlapík! Ať žijou povstalci!...
To nikdo neupřel! /Buší na dveře/
Dejte mi hrnek nebo sklenici nebo něco, někdo, někdo, někdo, než vás zmlátím na jednu hromadu!... /Dívá se po ulici/ Jen buchejte a střilejte, na to Fluther kašle... /Buší do dveří/ Pojdte otevřít dveře, někdo, někdo, někdo, než vás zmlátím na jednu hromadu!...
Celý město se může zhroutit do pekla, Fluther na to kašle...

/Z domu se ozve Nořin výkřik a pak sten/

/Fluther zpívá zuřivě/

To nikdo neupřel! To nikdo neupřel!

Fluther je dobrý chlapík, Fluther je dobrý chlapík,

Fluther je dobrý chlapík... Ať žijou povstalci! To nikdo neupřel!

/Divokými pohyby rozlije trochu whisky/
Slak tě tref, Fluthere, nevylevej drahocennej špiritus! /Kope do dveří/ Hej, dejte sem hrnek nebo sklenici nebo něco, někdo, někdo, někdo, než vás zmlátím na jednu hromadu!

/Dveře se najednou otevřou, vyjde Bessie a chytí ho za límec/

Bessie

/rozhněvaně/ Ty dacane, necháš toho...
Já tě naučím, předvádět vožralý tanečky, když žádnej z nás neví, kdy se octne ve světě, kde ještě nikdá nebyl!

Fluther

/jak je vtahován dovnitř/ Hej, džbán, ten džbán, ten džbán!

/Krátká pauza, pak opět Nořin bolestný výkřik. Dveře se otevřou a v nich se ukáže Bessie a paní Goganová/

Bessie

Fluther by šel, ale je vožralej... Bože, jestli tohle není neštěstí, že je tak vožralej. Budeme muset zkusit sehnat nějakýho doktora.

Goganová

Já bych se bála jít... A kromě toho je Mařce hrozně špatně. Myslím, že by žádnej doktor stejně nešel. Nemá ani cenu chodit.

Bessie

/odhodlaně/ Já to risknu... Dejte jí trochu Flutherovy whisky... To z tý hrůzy to na ní přišlo tak brzo... Běžte k ní zpátky, jo.

/Paní Goganová jde dovnitř a Bessie tiše zavře dveře. Vyrazí, když vtom jí zastaví zvuk strelby z pušky a rachocení vzdáleného kulometu. Okamžik váhá, pak si utáhne šál, jako by to bylo brnění, a pevně a rychle vyjde/

/Bessie na odchodu/ Bože, pomáhej mi v čase úzkosti. A zahal mě bezpečně do stínu svejch křídel!

O p o n a

Č t v r t é d ě j s t v í

Pokoj Bessie Burgessové. Jedna ze dvou mansard /druhá, sloužící jako ložnice, je vlevo/. Strop vzhodu sražený vyvolává dojem stísněnosti a omezení pohybu. Uprostřed ve stropě malé okénko. Zcela zřetelně jde o místo chudé ba zubožené. Tapety potrhané a špinavé, hlavně kolem ohniště, kde se vaří. Krb je vlevo. U ohně malé křesílko. Vzhodu jedno malé okno. Jedna tabulka hvězdicovitě roztráštěná kulkou. Pod oknem vpravo stojí na dvou židlích dubová rakev. U ní domácky vyrobená stolička se dvěma hořícími svíčkami. Vedle okna opotřebovaný prádelník, na něm trochu nádobí. Okno zdobí potrhané zbytky záclon, levná krajka. U okna vlevo stojí mosazná stojací lampa s parádním stínítkem; na zdi u okna visí jasně červené šaty, obojí naloupené. Nalevo dveře do ložnice. Naproti dveře do ostatních částí domu. Nalevo od těchto dveří obyčejné umyvadlo. U krbové mřížky velmi začernalý kotlík a starý kastrol, Jediné světlo v místnosti pochází od svíček a ohně. Sešěřilo se a záře hořících domů ve městě je vidět na dalekém nebi za oknem. Habán a Fluther hrají karty, sedíce na podlaze při světle svíček u rakve. Když se zvedá opona, Habán míchá, Petr sedí ztuha a vznešeně vedle něho a Fluther klečí u okna, obezřele vyhlížeje. Čas: o několik dní později.

Fluther

/kradmo vyhlíží/ Dostali pořádně zabrat...
 Nebe je rudější a rudější... Člověk by
 řekl, že je v plamenech... Půl města musí
 hořet.

Habán

Bejt tebou, Fluthere, držel bych se vod toho
 vokna... Je to nebezpečný a navíc, jestli tě
 uviděj, tak přijdou do domu čmúchat.

Petr

Tak, a von ví, že jsme museli vopustit
 vlastní domov, když ho ostřelovali z kulometů...
 Buďte čučet a čučet, až budeme muset
 utíkat i vocad!

- Fluther /ironicky/ Jestli na nás zaútočeš, tak tě vyšlem v tý tvý slavný uniformě se šavlí nad hlavou a voni před tebou utečou jak Dánové před Brianem Boru!
- Habán /položí zamíchané karty na zem/ Tak pojd snímat.
- /Fluther přijde, sedne si na podlahu a sejme/
- /Habán rozdává/ Zas kára.
- /Vlevo v místnosti slabě zasténá Nora/
- Fluther Tak už zas začíná. Ale dost dlouho byla potichu, to jo.
- Habán Všek už byla potichu i předtím a zas začala vyvádět hůř než kdy jindy... Co kdo vynes ?
- Petr Srdcovou trojku, srdcovou trojku, srdcovou trojku.
- Fluther Je to drsný, když člověk pomyslí na její mrtvě narozené dětátko, jak leží tuhle v náručí chudáka Mařky. Mařka to ale vzala taky nějak zkrátka.
- Habán Vždyť v životě nedostala žádnou péči. A jak jí mohla dostat, když máma běhala ve dne v noci venku a sháněla práci, když její muž scuchotinář umřel a nechal ji s nenarozeným dítětem !
- Hlasy /zpěvavě vlevo v dálce/ Červený kříž! Červený kříž! Sanitkuuu! Sanitkuuu!
- Habán /Flutherovi/ Dáváš, Fluthere.
- Fluther /míchá a rozdává/ Noru to hodně sebere - jestli se vůbec vzpamatuje.
- Habán Doktor myslí, že se už nikdy nevzpamatuje, že zůstane trochu tady. /Dotkne se svého čela/ Mluví z cesty; myslí, že je v přírodě s Jackem, nebo mu chystá večeři, než přijde domů;

nebo volá po dítěti. Ale třeba to dělá jen ten chloroform, co dostala... Nevím, co bysme si počali bez Bessie; tři noci s ní byla vzhůru, voka nezamhouřila.

Já dycky věděl, že na chudáka Bessii nebylo nic vopravdu škodlivě špatnýho. /Petrovi, který bere/ Hele, zadrž, nespěchej tolik, sakra! - To je můj štych.

Fluther

Petr Co je tvůj štych ? To je můj štych, chlape.

Petr

Fluther /hlasitě/ Jak to, že je to tvůj štych ?

Fluther

Petr /odpovídá stejně hlasitě/ Copak jsem nehodil dvojku ?

Petr

Fluther Ty musíš slepnout, chlape, copak nevidíš eso?

Fluther

Bessie /se objeví ve dveřích vlevo, napjatým šeptem/ Chcete mně jí zase vzbudit, když zrovna usnula ? Jestli se vzbudí, pudete se snad vy vo ní starat ? Jestli vás někoho uslyším jen špitnout, tak vás... vykučám!

Bessie

Habán /šeptem/ Ššš, slyší všecko, co není šeptem.

Habán

Petr /hledí na strop/ Dobrotivý a milosrdný Bůh vás už brzo spráská a spořádá!

Petr

/Fluther vyndá z kapsy kalhot láhev whisky a přibne si/

Habán /Flutherovi/ Proč si to nerozložíš a nenecháš si hlt na zejtra ?

Habán

Fluther Rozložit ? Schovat si hlt na zejtra ? Jak mám k čertu vědět, jestli vůbec bude nějaký zejtra ? Jestli mám přijít pryč, tak ať přijdu pryč, až bude prázdná a ne napůl plná! /Bessii, která se usadila v křesle u ohně/ Jak je jí, Bessie?

Fluther

Bessie Když jsem vedcházela, spala klidně. Když poslouchám, jak plácá, tak si myslím, že už to s ní vo moc lepší nebude. Její voči maj takovej strašidelnej výraz, jako když se dívaj dovnitř místo ven, jako by se jí

rozum zaživa ztratil ve zmatenejch šílenejch vzpomínkách na minulost... /Ospale/ Srážejí se jí myšlenky... dohromady... v divoký... a divný /klesne jí hlava, s trhnutím se probudí/ představě, že mrtvý je živý a živý je mrtvý... /Cukne sebou/ To byl zas křik, co jsem zaslechla ? /Uklidněna/ Pane Bože, mám dojem, že ji pořád slyším křičet! A to se sotva držím vzhůru.

Habán Třeba teď bude spát dlouho. Deset.

Fluther Deset. Jestli se pořádně vyspí, třeba bude v pořádku. Petr má pět.

Habán Pst! Myslím, že jsem slyšel dole nějaký pohyb. Ať to je, kdo chce, jde nahoru.

/Pauza. Pak se dveře otevřou a do místnosti vejde kapitán Brennan. Vyměnil uniformu za civil. Oči se mu klíží výčerpáním; tvář má sinalou a přepadlou, šaty uprášené a místy zablácené.
Těžce se opře o opěradlo židle/

Brennan Paní Clitheroeová, kde je paní Clitheroeová?
Řekli mi, že ji tu najdu.

Bessie Co chcete paní Clitheroeové ?

Brennan Mám pro ni zprávu, poslední zprávu od jejího manžela.

Bessie Zabítejí! Mení přece zabítejí!

Brennan /ztuha a bolestně klesne na židli/ V hotelu Imperial; bojovali jsme dokud to celý nezačalo hořet. Prostřelili mu paži a potom plíce... Nemoh jsem pro něho nic udělat - jen se dívat, jak trhaně, rychle dechává a jak mu z úst teče tenounkej pramínek krve, po dolním rtu... Odříkal jsem modlitbu za umírající a ovinul jsem mu kolem prstů rúžence... Pak jsem musel jít, abych zachránil sám sebe... /Ukazuje díry v kabátě/ Podívejte, jak mi kulomet roztrhal kabát, jak jsem vylít z budovy a vrh se přes ulici do úkrytu... A pak jsem viděl, jak pluh

(a hvězdy) padají jako dělová koule, když se zborčila střecha, a tam, kde jsem nechal chudáka Jacka, nebylo nic než šlehaající ohně!

/s částečně potlačeným zápalem/ Á, tys ho tam nechal! Ty jsi mu vomotal růženec kolem prstů a pak jsi běžel jako zajíc do bezpečí!

Bessie

Brennan

Já riskoval stejně jako von... Vzal to chlapsky. Jeho poslední zašeptání bylo "Řekni Moře, at je statečná; že jsem připraven předstoupit před Boha a že jsem pyšnej, že umírám pro Irsko." A když to náš generál slyšel, řek, že "Konec komandanta Clitheroea byl zábleskem slávy". Zámutek paní Clitheroeové se proměnil v radost, až se dozví, že měla muže hrdinu.

Kdybyste jí byl viděl, tak byste poznal ten rozdíl.

Bessie

/Nora se objeví ve dveřích vlevo. Má na sobě jen noční košili; vlasy několik dní neošetřované jí nepořádně visí s ramen. Její tvář vypadá ještě bleďší v protikladu k jasné červeným skvrnám na lícních kostech. Oči se jí třpytí, počínajícím šilencstvím; ruce si nervózně hrají s košilí. Zastaví se na okamžik ve dveřích, prázdným pohledem přejede místnost a pak pomalu vejde. Ostatní si jí nevšimnou, dokud nepromluví/

/tiše a monotónně/ Ne... tam ne, Jacku... Mně je dobře jen na tom našem místě pod hlohem... Už musíme jít dluho; jsem hrozně unavená... Musíme ještě dál, nebo jsme to už přešli? /Přejede si rukou oči/ Takovou divnou mlhu před vočima... Proč mě nedržíš za ruku, Jacku... /Vzrušeně/ Ne, ne, Jacku, to není. Copak nevidíš, že je to stehlík. Podívej na ty hedvábný černý křídýlka se zlatejma proužkami a na ten červený flíček na hlavicece... /Unaveně/ Něco mi schází, něco mi schází... Nelíbej mě tak, nemůžu dejchat, Jacku... Proč se na mně mračíš?... Ty jdeš pryč a já /zděšeně/ nemůžu za tebou. Něco mi brání v chůzi.... /Vykřikne/ Jacku, Jacku, Jacku!

Nora

- Bessie /přiskočila a vzala jí za paži/ No tak, paní Clitheroevá, vy jste hrozná ženská, že utíkáte z postele... Bude vám zima, jestli tu budete stát takhle voblečená.
- Nora Zima? Mně je moc zima; tedy je to studený na tom venkově... /Zděšeně se rozhlédne/ Co to je? Kde to jsem?
- Bessie /jí domlouvá/ Jste v pořádku, Noro; jste u přátele a v bezpečí. Copak neznáte svého strejčka a svého bratrance a starýho Fluthera?
- Petr /chce jít k Noře/ Noro, miláčku, tak -
- Fluther /ho stáhne zpět/ Hele, nech jí Bessii, Človče. Tlačení jí nejvýš uškodí.
- Nora /zadumaně/ Něco si chci vzpomenout a nemůžu. /Bolestně/ Nemůžu, nemůžu, nemůžu! Moje hlava, moje hlava! /Najednou se vytrhne Bessii, přiběhne k mužům a chytí Fluthera za ramena/ Kde je? Kde je moje dítě? Řekněte mi, kam jste ho dali, kam jste ho schovali? Moje dítě, moje dítě; já chci svoje dítě! Moje hlava, moje ubohá hlava... Nevím, co je to se mnou v nepořádku... /Zaječí/ Dejte mi ho, dejte mi mého muže!
- Bessie Pane Bože, není to žalostný?
- Nora /zápasí s Bessii/ Nepůjdu vám vodsud, nepůjdu. Dokud mi nedáte mého muže. /Ječí/ Vrazi jste, vrazi, vrazi!
- Bessie Pst, přivedeme vám pana Clitheroea zpátky, jenom když si hezky lehnete a budete zticha... /Pokouší se jí odvést/ Pojdte, Noro, já vám něco zazpívám.
- Nora Je mi, jako by se mi život chtěl vyrazit z těla... Sotva dejchám... Mám strach, mám strach, mám strach! Pro živýho Boha, Bessie, Bessie, neopouštějte mě! Držte mě za ruku, obejměte mě!

Fluther

/Brennanovi/ Tak teď vidíte, jak vypadá,
člověče.

Petr

A co by dělala, kdyby slyšela, že Jack natáh
brka ?

Habán

/Petrovi/ Drž hubu, ty jeden!

Bessie

/Noře/ Budeme muset bejt statečný a nechat
trpělivost, ať vodstříhuje tíhu pomalu se vle-
koucích hodin, a pamatovat, že bolest může
trvat přes noc, ale ráno přichází radost...
Pojďte a já vám zazpívám a pěkně klidně si
vodpočinete.

Nora

/najednou se cestou zastaví/ Jack a já jdeme
dneska večer někam ven. Kam, to nevím. To je
divný, že si nevzpomínám... Maura, Maura,
Jacku, jestli to bude holčička, a jaký jméno
chceš, když to bude chlapeček !... Je tam.
/Křičí/ Je tam a oni mi ho nechtějí dát!

Bessie

Tiše, maličká, tiše. Nebudu ti zpívat, když
nebudeš hodná.

Nora

/neklidně se chytá Bessie/ Drž mě za ruku,
drž mě za ruku, drž mě za ruku a zpívej mi!

Bessie

Pojď si lehnout a já ti zazpívám.

Nora

/naléhavě/ Zpívej mi, zpívej mi, zpívej mi!

Bessie

/zpívá a ovdává Noru/

Ty laskavé světlo, sviť na cestu tmou,
jen veď mne dál.
Daleko domova jdu cestou zlou,
jen veď mne dál.
Drž pevný můj krok, já netoužím zřít
daleký kraj - jen bezpečně jít.

/Zašly/

Tak dlouhos mne blažilo, pojdě se mnou dál,
tys ke štěstí klíč,
přes bažiny, řeky a hluboký háj,
až noc bude pryč.
A s jitresem se usměje andělská líc,
již nedoufali jsme uhlídat víc.

- Habán /Brennanovi/ Teď, když jste viděl, jak zlý to s ním je, a že se jí neodvážíme říct, co se stalo, dokud jí nebude líp, tak byste měl radši vyklouznout a jít, odkud jste přišel.
- Brennan Nemám šanci odtud vyklouznout, protože všude je vojsko; moucha by neproletěla. V životě bych se sem byl nedostal, kdyby se mi nepodařilo vyměnit uniformu za to, co mám na sobě... Budu to muset risknout a na chvíli se tady zašít.
- Habán /vyděšeně/ Tady se zašívát nebudete. Tomíci jsou tu každou chvíli jak na koni!
- Petr /omráčen/ A pak jsme všichni v háji!
- Habán Kristepane, už se nám toho stalo dost!
- Fluther /varovně, naslouchaje/ Pst, ticho, všichni. Myslím, že jsem zaslechl dole klapnutí pušky v hale. /Plný pozornosti/ Tak honem, sem s kartama. Já rozdávám. /Michá a rozdává všem/ Kříže. /Brennanovi/ Dejte pozor, ať se vám netřesou ruce, člověče. Vynášíš, Petře. /Když Petr vynese/ Srdcová čtyřka.
- Fluther /Dveře se otevřou a desátník Stoddart od Wiltshirských střelců vstoupí v plné polní. Ocelovou helmu, pušku s bajonetem a ženistické nářadí. Rozhlédne se po místnosti. Pauza a hmatatelné ticho/
- Fluther prolomí ticho/ Dvě desítky a pětka.
- Stoddart Erejden. /Ukáže na rakev/ To je ten nebožtík?
- Habán Jo.
- Stoddart Kdo s ním bude? Jenom jeden smí, to víte.
- Habán Nevím.
- Stoddart Nevíte?
- Habán Nevím.

- Bessie /vchází/ Už usnula, díky Bohu. Sotva držím voči v otevřený. /Vojákovi/ Jo tak vy jdete pro nebožku Mářku?
- Stoddart Jo. Kdo jde s ní?
- Bessie Chudák máma, samozřejmě. Potěš ji Pámbu, je to pro ni strašná rána.
- Fluther Strašná rána? Vždyť je ve svém živlu, ženská, vobrací prach ve prach a popel v popel a vyžívá se v chocholech a pohřebních vozech a posledním soudě!
- Bessie /padne do křesla u ohně/ Pámbu s náma, jsem hotová!
- Stoddart Zastřelili ji?
- Habán Kdepak, umřela na souchotiny.
- Stoddart Jo, to je všecko? Já myslel, že ji třeba práskli.
- Habán To je všecko? To je málo? Víš, soudruhu, že na souchotiny umírá víc lidí, než padne ve válkách? A že za to všecko může systém, ve kterým žijeme?
- Stoddart Jo, já vím. Sám jsem socialista, ale musím konat svou povinnost.
- Habán /ironicky/ Povinnost! Jediná povinnost socialisty je osvobodovat dělníky.
- Stoddart Á, člověk je člověk a musí bojovat za vlast, ne?
- Fluther /útočně/ Tady snad nebojujete za vlast, nebo jo?
- Petr /úzkostně Flutherovi/ No tak, Fluthere, takhle ne, takhle ne!
- Habán Bojovat za vlast! Čet jsi někdy, soudruhu, Jenerskýho "Teze o původu, vývoji a konsolidaci evoluční ideje proletariátu"?

Stoddart

Hele, sklapni, Paddy, sklapni!

Bessie

/ospale/ Jak to vypadá ve městě, tomíku?

Stoddart

Ále, myslím, že už je to pomalu vodbytý. Vobklíčili jsme je a teď je začínáme tlačit, mrzáky. Však je to jen taková psí rvačka.

/Ozve se ostrý zvuk pušky snajpera
a po něm bolestný výkřik/

Hlasy

/vlevo vyzpěvují/ Červený kříž, červený
kříž! Sanitkuu! Sanitkuu!

Stoddart

/rozčileně/ Bože, to je další náš, kterýho ten zatracenej snajpr sundal! Někde se tady schovává. Panebože, až my toho mrzáka dostanem, ten uvidí studený železo, ten uvidí. Rozpárem mu břicho, to uvidí!

/Paní Goganová vejde uplakaná a trochu
pyšná na svůj blízký vztah ke smrti/

Goganová

/Flutherovi/ Nikdy nezapomenu, co jste pro mně udělal, Fluthere, že jste v nebezpečí vlastního života všechno zařídil s pohřební službou a na hřbitově. Když se má vlastní lidé báli vystrčit nos, vy jste se vrhnul mezi hvízdající kulky, který vyrážely jiskry z dláždění a bzikaly skrz vyděšený vokna a rozpleskávaly se vo zdi! A uvidíte, že Mařka v těch blaženejch místech, kam vodešla, nezapomene tu a tam zašeptat Flutherovo jméno.

Stoddart

Tak to dopovídejte, matko, jo ?

Bessie

/ z křesla/ Omluvíte mě, paní Goganová, že nevstávám, protože se z nevyprávění pomalu neudržím na nohou, a ne že bych chtěla projevit neúctu chudince Mařence.

Fluther

Přece všichni víme, Bessie, že je to s váma úplně vopačný.

Goganová

/Bessii/ Vždyť já si dobře pamatuju, paní Burgessová, jak jste dycky laskavě přiběhla k má Mařence, dokud ještě byla naživu, a přinesla jste jí něco k pití nebo něco k jídlu, a nikdy jste neprošla kolem, abyste jí neposílila laskavým slovem.

Stoddart

/netrpělivě, ale vlídně/ Tak už to dopovídejte, matko.

/Habán, Fluther, Brennan a Petr vynášejí rakev, za nimi jde paní Coganová/

/Stoddart skoro spící Bessie/ Kolik mužů je tady v domě? /Žádá odpověď. Hlasitě/ Kolik mužů je tady v domě?

Bessie

/s trhnutím se probudí/ Bože, já málem usnula!... Kolik mužů? Copak jste je neviděl?

Stoddart

To jsou všichni, co jsou v domě?

Bessie

Vejš už není nikdo, ale někdo by moh bejt dole. Proč?

Stoddart

Všichni muži v obvodě musejí bejt svedený dohromady. Někdo pomáhá těm snažprům a my musíme dávat pozor. Kdyby bylo na mně, tak bych je všechny nechal narukovat a poslal bych je do války! Ale počítám, že vy jste tady všichni republikáni.

Bessie

/která usínala, se probudí do ospalého vzrušení/ Bessie Burgessová není žádná republikánka a nikdy se ani prstem nedotkla ničeho, co by zaváhlo po Fenianech, ale vždycky měla za svou povinnost sloužit církvi, kde věděla, že se na konci mše bude zpívat "Bože chraň krále". Můj jediný syn šel na frontu mezi prvníma Dublinskýma střelcema a teď je na cestě domů s rozstřílenou rukou, co si vysloužil pro krále a vlast!

/Hlava jí opět klesne. Vejde Petr, celý prkenný a na tváři má směšný výraz rozhořčení. Chodí sem a tam vzadu po místnosti a zřejmě potlačuje chuť vztekle promluvit. Za ním jdou Fluther, Habán a Brennan, který zaleze do temného kouta a bojí se být nápadný/

Fluther

/po trapné pauze/ Vzduch na ulici se třese vod střelby z pušek a kulometů. Veprostřed to musí bejt pěkné horký.

- Stoddart Pumpujem do nich volovo ze všech stran tečko; za chvíli vyvěsej bílou vlajku.
- Petr /zařve/ Já vám říkám, že kerejkoli z vás dvou by byl lepší funebrák než Petr; dělat si ze mně oustěpky a ouchcapky, když pomáhám vynášet rakev!
- Fluther To přece nebylo nic tak škodlivýho, když Habán řek, že bys byl pěkněj funebrák, ne?
- Petr /zuřivě/ Párek uhihňanejch daceanů, kerý vod rána do večera přemejšlej jen vo tom, jak udělat díru do pokojný náтуры člověka, kerej se pořád snaží vyhnat ze sebe každou jedovitou myšlenečku proti svejm bližním!
- Habán Ale drž hubu, drž hubu, drž hubu!
- Petr Dokud jsem živej člověk zvodpovědnej za svý myšlenky, slova a skutky tomu nahče, budu se cejtít povinovanej bojovat proti kluzkejm způsobům párku vandráků, kerý si šuškej a ple-tichařej a kujou pikle, aby mě zbavili povědomosti vo životě, kerej se snažím vést!
- Stoddart /omráčen/ Co se děje, tatíku ? Co vám udělali?
- Petr /surově desátníkovi/ Vy se starejte vo sebe! Co je vám do toho, co se děje se mnou ?
- Bessie /ospale mumlá/ Pokusíte se vovládnout a bejt zticha ? Vzbudíte... mně... ji... zase. /Usne/
- Fluther Pojďte, hoši, hrát karty, a nevsímejte si ho.
- Stoddart Nemá cenu začínat s kartama; půjdete vocač, jen co přijde seržant.
- Fluther Půjdeme vocač ? A proč půjdeme vocač ?
- Stoddart Všichni muži v obvodě musej bejt svedený dohromady a drženy, dokud nebude po tý šavlovačce.
- Fluther A kde nás budou držet ?

- Stoddart Strkají je do kostela.
- Habán Do kostela ?
- Fluther Do jakýho kostela ? Do protestantskýho ?
- Stoddart Nevím, myslím že jo.
- Fluther /zaražen/ Pane Bože, to bude pěkný, bejt celou noc zavřenej v protestantským kostele!
- Stoddart Vemte si karty; třeba si tam budete moct hodit.
- Fluther Ne, to by nešlo... Vlastně? /Okamžik přemýšlí/
A, myslím, že bysme neudělali nic škodlivýho,
kdybysme hráli karty v protestantským kostele.
- Stoddart Bejt váma, tak si vemu taky něco k zakousnutí;
do rána je daleko. /Zpívá/
Někdo má rád holky,
jinej zase vdolky!
/Znovu vystřel snajpra a výkřik bolesti.
Stoddart zbledne a namíří pušku. Naslou-
chá/
/vpravo zpěvavě/ Červený kříž, červený kříž!
Sanitku! Sanitku!
- Hlas /Vejde seržant Tinley, rychle. Bledý,
rozčilený, vztekly/
/seržantovi/ Zas někdo z našich to dostal,
seržante ?
- Stoddart
- Tinley Vojín Taylor; přímo do prsou; vpředu díra, že
by do ní strčil pěst a půl zad mu to urvalo!
Používaj střely dum-dum. Banda zákeřnejch vrahů,
co se schovávaj za kominama. To není žádná
hra; proč neslezou a nebojujou v otevřeným
boji ?
- Fluther /nesneso tu urážku/ Otevřenej boj! Pár set chu-
dáků s pár puškama a ružencem proti sto tisícům
vycvičenejch mužů s jízdou, pěšákama a artille-
rií... a von chce, abysme bojovali v otevřeným
boji! /Seržantovi/ Chcete, abysme vylezli nahý
a házeli kamení ?

- Tinley /desátníkovi/ Tyhle čtyři jsou všecky, co tu jsou ?
- Stoddart Čtyři; to jsou všecky, seržante.
- Tinley /mstivě/ Tak pojedte; ven s téma mrzákama.
/Mužům/ Tak jedem, mazat! Ven s váma na ulici, a jestli ten snajpr voddělá ještě někoho z našich, tak pudete za ním! /Chytí Fluthera za ramena/ Tak běž, běž!
- Fluther Hele, na koho šaháš ?
- Tinley /hrubě/ Běž, běž, ty mrzáku.
- Fluther Komu říkáš mrzáku, co ? Já jsem z Dublinu, tady narozenej a vychovanej, víš ?
- Tinley A kdybys byl sám Brian Boru, mně je to fuk. Běž ven.
- Fluther /zastavuje se cestou/ Ježíš, vy a ty vaše pušky! Položte je na zem a já vás zmlátím voba, ani se nezapotím!
- /Petr, Brennan, Habán a Fluther násle-
dování vojáků odejdou. Bessie těžce
spí v křesle u ohně. Po chvíli se ve dve-
řích vlevo objeví Nora v noční košili.
Chvíli se ve dveřích zmateně rozhlídá.
Pak tiše vstoupí, jde k ohni, rozhrabe
jej a postaví nan konvici. Zamyslí se,
tiskne si ruku k čelu. Tázavě se zahledí
na ohen a pak na prádelník vzadu. Jde
k prádelníku, vyndá špinavý kus látky
a rozloží na stůl. Pak prostírá k svači-
ně/
- Nora Mám dojem, že ta místnost vypadá nějak divně...
Málem jsem zaponněla na Jackovu svačinu...
Ale myslím, že to všechno stihnou, než přijde...
/Tiše si propěvuje při prostírání/
Voněly v háji fialky, Nora,
včely z nich sladký med pily,
když řekl jsem "Ty jsi má jediná",
když řekla jsi "Ty jsi můj milý".

Na louce kvetly kaštany,
kos zpíval ze vsí síly, - /Refrén/

/Náhle se zarazí a rozhlédne/ Nemůžu si
pomocť, ten pokoj je mi hrozně divnej... Čím
to je ? Musím si to rozmyslet... Musím se po-
kusit vzpomenout si...

/v dálce zpěvavě/ Červenej kříž! Červenej
kříž ! Sanitku! Sanitku!

/se lekne, okamžik naslouchá, pak se vrátí
k úpravě stolu/

Narcisy tancily ve větru, Noro,
a den byl zlatý a bílý - /Refrén/

Včely a ptáci písni svou, Noro,
šťěstí nám přislíbili - /Refrén/

/Výstřel z pušky v blízké ulici, pak
rychlá selva z kulometu/

/Nora zírá před sebe a začne křičet/ Jacku,
Jacku, Jacku! Moje dítě, moje dítě, moje dítě!

/s trhnutím se vzbudí/ Ty pekelnice, ty už jsi
zas z postele venku ! /Vstane a běží k Noře,
která se vrhne k oknu a zuřivě se je pokouší
otevřít/

/v okně, ječí/ Jacku, Jacku, probcha, pojd
ke mně!

/venku řvou/ Jděte vod toho vokna, jděte vod
toho vokna!

/chytá Noru/ Pojd pryč, pojd pryč, ženská,
vod toho vokna !

/zápasí s Bessí/ Kde je, kam jste ho scho-
vali ? Ach, Jacku, Jacku, kde jsi ?

/prosebně/ Paní Clitheroeová, pro živýho Boha,
pojdte pryč!

Hlasy

Nora

Bessie

Nora

Vojáci

Bessie

Nora

Bessie

/divoce/ Nepůjdu; je tam dole. Pusťte mě!
 Vy mě nechcete pustit k manželovi. Já půjdu
 za ním. Jacku, Jacku, pojd ke svý Morence!

Nora

Psst, Moro! Bude tu každou chvíli. Já vám ho
 přivedu, jen buďte klidná - čestný slovo,
 přivedu ho.

Bessie

/S velkou námahou Bessie Noru odstrčí
 od okna a síla nárazu ji samotnou
 hodí směrem k oknu. Venku se rychle
 za sebou ozvou dvě střelné rány.
 Bessie sebou křečovitě trhne; ztuhle
 na okamžik stojí s výrazem bolestného
 úžasu, pak se zapotáčí kupředu a těžce
 se rukama opře o stůl/

/Bessie s potlačeným výkřikem strachu a bo-
 lesti/ Milosrdnej Bože, voni mě zastřelili,
 zastřelili, zastřelili!... Život ze mě prchá!
 /Noře/ To jsem... dostala... kvůli... kvůli
 tobě, ty čubko, ty!... Bože, smiluj se nade
 mnou! /Noře/ Ty jsi nemohla dát pokoj, ne,
 ty jsi nemohla dát pokoj, čert aby tě vzal!
 Podívej, co se mi stalo, podívej, co se mi
 stalo!... Vykrvácím tady a nikdo mi nezasta-
 ví krev! /Volá/ Paní Goganová, paní Goganová!
 Fluthere, Fluthere, pro živýho Boha, někdo,
 doktora, doktora!

/Zděšeně se potácí ke dveřím hledat
 pomoc, ale na půl cestě klesne na kolena,
 skloní se a opře se rukama o podlahu.
 Nora stojí ztuhle zády opřena o zed
 naproti, třesoucí se ruce drží kousek
 stranou od těla, rty se jí chvějí, hrud
 zvedá, nepřítčně hledí na Bessii/

/bez dechu, šeptem/ Jacku, já se bojím... Já
 se bojím, Jacku... Jacku, kde jsi ?

Nora

/sténá/ Tak tohle mě potkalo za to, že tě ve
 dne v noci vopatruju!... Já blbec, blbec,
 blbec pitomá... Dej mi napít vody, ty mrcho,
 jo? Mám v krvi vohel! /Prosebně/ Moro, Moro,
 miláčku, pro živýho Boha, běž a řekni paní
 Goganový nebo Flutherovi nebo někomu, at při-
 vedou doktora, rychle, rychle, rychle!

Bessie

/Nora se nehýbá/

Čert aby tě vzal, hni sebou, než bude po mně!

Ach Jacku, Jacku, kde jsi ?

Nora

/šeptem sténá/ Ježíši Kriste, přestávám vidět!
Všude tma, tma! Noro, vezmi mě za ruku!
/Převáží se a zůstane ležet na zemi/ Umírám,
umírám... Cejtím to... Ach Bože, Bože! /Slabě
zpívá/

Bessie

Já věřím, já věřím, Pán Ježíš,
že pro mne zemřel
že na kříži krev svatou prolil,
by z hříchů mě vysvobodil...

Já věřím... já věřím
pro mne... zemřel... Ježíš
... kříži... krev... prolil
z hříchů... vysvobodil.

/Dozpívá a leží natažená; klidná a strnulá. Pauza. Pak vběhne paní Goganová/

Goganová

/se třese hrůzou/ Bože na nebi, co se stalo?
/Noře/ Co se stalo, děťátko, co se stalo?
/Vidí Bessii, běží k ní a sklání se nad ní/
Bessie, Bessie! /Třese tělem/ Paní Burgessová,
paní Burgessová! /Sáhne jí na čelo/ Bože, je
studená jako led. Voni zabili tu nebohrou neškodnou ženskou!

/Seržant Tinley a desátník Stoddart
vzrušeně vejdcou s puškami připravenými/

Tinley

/vzrušeně/ To je ten dům! To je to vokno!

Nora

/se tiskne ke zdi/ Schovejte to, schovejte to!
Zakrejte to, zakrejte to!

Tinley

/jde k tělu/ Hele, co je tohle ? Kdo je to?
/Dívá se na Bessii/ Ach Bože, vždyť jsme vod-práskli jednu ženskou z baráku.

Stoddart

Proč sakra chodila k voku? Je mrtvá?

Tinley

Jo, jako špalek. Nemohli jsme přece riskovat.

- Nora
/vříská/ Schovejte to, schovejte to! Ať se na to nemusím dívat! Vemte mě pryč, vemte mě pryč, paní Goganová!
/Paní Goganová zaběhne vlevo a vrátí se s prostěradlem, kterým zakryje Bessii/
- Goganová
/přikrývá jí ji/ Bože jí pomoz, chudákovi, už tuhne! Na tváři má vepsanej výraz překvapení z nečekaný bolesti a ruce se jí bělaj jako lesklej a hladkej vosk.
- Nora
/fňuká/ Vemte mě pryč, vemte mě pryč; nenechávejte mě tady, abych se na to nemusela dívat!
- Goganová
/jde k Noře a obejmě jí paží/ Pojď se mnou, miláčku, a můžeš si lehnout do Mařčiny postele, než seženeme pár sousedek; aby přátelsky pomohly chudáka Bessii připravit k pohřbu.
/Obě zvolna vyjdou/
- Stoddart
/rozhlížeje se, Tinleymu/ Tady je čaj, seržante. Že bysme si dali ?
- Tinley
Nalejte ho, Stoddarte, nalejte. Teď bych si dal cokoliv.
/Desátník Stoddart nalije dva šálky a vojáci se napijí. V dálce se ozve rozhořčená palba z pušek a kulometů a do ní chvílemi dělové rány. Záře na nebi za oknem je červenější a červenější/
- Hlasy
Tak to vedou generální útok na hlavní poštu.
/ve vzdálené ulici/ Sanitkuu; sanitkuu!
Červený kříž, červený kříž!
- Hlasy
/Na barikádě venku je slyšet zpěv vojáků/
Trubka je svolala ze strání,
trubka je svolala z hor;
zemi svou statečně obrání
hrdinny mužny ten sbor.

Starost ukryvejte,
když vojáci jdou,
na cestu jim pějte
písen veselou.

/Tinley a Stoddart se přidají ke
zpěvu, jak popíjejí čaj/

Ať ohně domova září,
setřete si slzy s tváří,
vždyť chlapi, na které čekáte,
myslí na rodný dům.
Po noci přichází jitro,
po bouři nám slunce svítlo,
záhy se chlapců svých dočkáte,
vrátí se v rodný dům.

O p o n a

Sean O'Casey

PLUH A HVĚZDY

Tragédie o čtyřech dějstvích

Z anglického originálu The Plough and the Stars přeložila Staša
Pošustová. Obálku navrhl Josef Vršala. Rozmnožila DILIA v Praze.
Odpovědná redaktorka Věra Šedá.

39 - 10.468 - 77 13/5
První náklad 100. Stran 87.
Cena rozmnoženiny Kčs 10.-